

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflava ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflava ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštno hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711

Veliko delo Zveze kulturnih društev v Ljubljani

V Ljubljani se bo osnovalo stalno ljudsko vseučilišče — Delovni načrt za bodočnost

Zveza kulturnih društev v Ljubljani je letošnjo zimo delovala tako živahno kakor morda še nikoli doslej. Njeno delo se vedno bolj pogloblja in širi. Iz razgovora s predsednikom zveze direktorjem g. Jugom povzemamo o delu zveze naslednje:

Prosvetno delo je v razmerah, ki v njih živimo, odlično politično delo, in sicer ne v smislu strankarskih razračunavanj, ampak politično delo kot razvojni činitelj, ki oblikuje usodo in bodočnost naroda. Zaradi tega je tudi prosvetno delo, ki ga vrši ZKD, velikega pomena za razvoj našega ljudstva. Reči smemo, da je odvisno v veliki meri od tega prosvetnega dela vprašanje, ali ostanemo ali ne, ali bo narod prebrodil hude čase, ki v njih živimo. Prosvetno delo vzpodbuja človeka in mu lajša njegov boj za obstanek. Dati narodu dober program, širiti prosveto med narodom in mu tako pomagati k izboljšanju življenja, biti ognjišče zdrave vere v bodočnost je poslanstvo in naloga ZKD kot narodne in napredne organizacije.

Dasi je sedanje tajništvo ZKD prevzelo po sebi šele z novim letom, je vendarle v tem smislu izvedlo veliko in plodno delo prosvetne, socialne, gospodarske in politične izobrazbe našega naroda. Najlepši dokaz pravilnega razumevanja sodobnega časa kažejo naša predavanja po deželi in socialnogospodarski tečaj, ki je trajal od 5. februarja do 7. marca. Priznati moramo, da je javnost s trajnim in do konca napetim zanimanjem pri predavanjih dokazala potrebo, da se tudi v bodoči sezoni ustanovi in še razširi tak tečaj v okviru ljudskega vseučilišča, ki ga misli ZKD osnovati.

Prav tako so se predavanja na deželi vršila z velikim uspehom. Pripisati je to dejstvu, da na deželi zelo povprašujejo po socialnih in gospodarskih predavanjih, da so bili predavatelji dobri, da so spremljale predavanja skioptične slike in da je ZKD uvedla po predavanjih pred-

vajanja prosvetnih filmov. Tudi tu je pokazala ZKD, da stremi po zmiselni socialnogospodarski vzgoji. Na deželi je bilo okrog 120 predavanj, od teh okoli 25 s filmi. Poleg tega je organizirala ZKD s pomočjo delavnih sokolskih društev in njihovih prosvetarjev vrsto predavanj v Mostah, v Šiški in v Št. Vidu pri Ljubljani. Iger je ZKD izposodila posameznim odrom 137.

Prav gotovo je, da program ZKD ni bil v tej sezoni izvršen in da zvezo čaka še ogromno delo, preden bo izvedla to, kar si je stavila za bodočnost: na eni strani poživiti prosvetno delo na deželi, kjer se bo jeseni pričela po določenem načrtu akcija podeželskih predavanj, in podpreti podeželske odre, na drugi strani pa v večjih mestih, kakor v Kranju, Novem mestu, Celju, Laškem, Litiji in na Jesenicah, isvesti socialnogospodarske in politične tečaje. Nadalje bo nujno potrebno, da organiziramo in povečamo izposojevalnico skioptikonov in diapozitivov, iger in partitur, ker brez tega ni možno samostojno prosvetno delovanje društev na deželi.

Dne 14. maja bo prosvetni dan. Tedaj bo ZKD povabila na izredno sejo vse podružnice. Prosvetni dan bo sestanek prosvetnih delavcev, ki bodo napravili načrt za bodoče delo, se pogovorili o najvažnejših društvenih vprašanjih in zbrali gradivo in poročila sreskih prosvetarjev.

V prosvetni uri ljubljanskega radia namerava ZKD prirediti po veliki noči nekaj krožkov predavanj o naši državi. Za sodelovanje so naproseni naši najodličnejši javni delavci in strokovnjaki. Prvi krožek bo vseboval državnoslovna vprašanja, drugi pa gospodarska.

Posebna pažnja pa se bo posvetila organiziranju ljudskega vseučilišča v Ljubljani, ki ne bo urejeno po vzorcu ljudskih vseučilišč v nekaterih naših mestih, ampak bo stalna ljudska visoka šola, na kateri se bodo večkrat na teden brezplačno predavali in učili najrazličnejši predmeti.

Iz govora zunanjega ministra Jevtića o zunanjepolitičnem položaju

Že v predzadnji številki smo kratko omenili zanimivi govor zunanjega ministra g. Boška Jevtića ob priliki proračunske razprave v senatu. V naslednjem navajamo nekaj več podrobnosti iz govora. Najprej se je bavil g. minister s proračunom zunanjega ministrstva, nato pa je dejal med drugim:

Vsa pretekla leta, zlasti tudi zadnje leto, so bila izpolnjena v mednarodnem, zlasti pa v evropskem življenju s prevladujočim značajem dela razorožitvene konference, ki je prišla sedaj v odločilni položaj. Ni treba posebej naglašati, da je jugoslovenska vlada vedno z največjim zanimanjem sodelovala pri delu razorožitvene konference.

in da je vedno pripravljen, doprinesiti in sprejeti žrtve, ki jih more spraviti v sklad z življenjskimi potrebami naše narodne varnosti. V spoznanju, da razorožitve ni mogoče doseči samo z mednarodno obveznostjo, temveč da je njen neizogiben pogoj trajna organizacija miru in mednarodnega zaupanja, je francosko odposlanstvo preko predsednika vlade Herriota predložilo lani novembra izdelani načrt g. Paul-Boncourja. Načrt naj bi bil za osnovo splošne razorožitvene pogodbe. Samo v močno organiziranem Društvu narodov sta zajamčena mir in red. Na tej resnici temelji francoski načrt in določa jamstva za varnost, ki so potrebna za izvedbo razorožitve,

Pri vprašanju varstva za varnost in medsebojne pomoči v primeru napada so se pojavile nepremostljive težkoče in neprikrito nasprotje nekaterih držav, brez katerih se organizacija miru ne dá sporazumno izvesti. Poleg tega so veliki dogodki in izpremembe v Nemčiji v nemali meri vplivale na vero v sporazum. Pri tako težavnem položaju je na konferenci prišlo do posredovanja angleškega odposlanstva. Predsednik angleške vlade g. Macdonald je po razgovorih v Parizu prišel v Ženevo v čvrsti nameri, storiti vse, da bi se delo razorožitvene konference usmerilo k ugodni rešitvi. Po velikem govoru

je g. Macdonald 15. marca letos v imenu angleškega odposlanstva predložil svoj načrt razorožitvene pogodbe.

Četudi ta načrt ni nikogar zadovoljil in čeprav je sestavljen na hitro roko in ima mnogo pomanjkljivosti, vendarle upošteva že dosežene uspehe konference in obseza tudi dober del francoskega načrta. Mala antanta je sprejela Macdonaldov načrt za osnovo nadaljnjih razprav v težnji, da s svoje strani doprinese vse, kar more, da se doseže stvaren sporazum glede razorožitve in organizacije miru.

Istočasno s tem delom na razorožitveni konferenci v Ženevi se je razvijala druga akcija v okrilju angleškega odposlanstva, ki je odločno iskala poti za sporazum. Odhod gg. Macdonalda in Simona v Rim je bil uspeh teh težerj in naporov za doseg sporazuma.

S tem, da je povežal vprašanje razorožitve z velikimi mednarodnimi političnimi vprašanji, je g. Macdonald v Ženevi še pred odhodom v Rim naglasil, da se mu vidi umestnejši ožji krog držav za razgovore in sporazumevanje v važnih mednarodnih vprašanjih. To je takrat nazval klub miru. O značaju in uspehu obiska v Rimu in razgovorov gg. Macdonalda in Simona s predsednikom italijanske vlade g. Mussolinijem se bom za enkrat vzdržal obširnejših izjav. Obvestila, ki smo jih dobili, niso dovolj popolna, da bi dala popolno jasnost.

V zvezi s temi razgovori je velika mednarodna akcija, katere uspehi bodo vsekakor zelo važni za mednarodni mir, morejo pa biti tudi usodni za bodočnost Evrope. Za enkrat mi dovolite, da se omejim samo na dejstva.

G. Macdonald je v Rimu sprejel od g. Mussolinija predlog političnega sporazuma za sodelovanje med štirimi zapadnimi velisilami, Anglijo, Francijo, Nemčijo in Italijo.

Po tem predlogu bi za dobo desetih let štiri največje evropske države izvajale v Evropi svoje sporazumne odločitve za ohranitev miru. Štiri velesile bi morale priznati načelo popravila mirovnih pogodb po določbah pakta Društva narodov, enakopravnost v oboroževanju za Nemčijo, Avstrijo, Madžarsko in Bolgarijo ter bi na posled morale zavzeti v vseh evropskih in neevropskih vprašanjih skupno stališče.

S tem predlogom je g. Macdonald seznanil pri povratku iz Rima francosko vlado v Parizu, nato pa je v svojem govoru v angleški spodnji zbornici obrazložil smisel in svrhe predloženega pakta. Pri tem je naglasil, da je popravilo mirovnih pogodb glavno vprašanje tega pakta.

Mala antanta je imela dovolj vzroka, da zavzame do te akcije svoje stališče. Storila je to v znani izjavi stalnega sveta Male antante, ki je bila izdana 26. marca letos po posvetovanjih v Ženevi. Z izjavo je bilo očrtano

naslednje stališče Malé antante:

1.) Mala antanta pozdravlja vsak sporazum med velesilami, s katerim bi se prijateljsko uredile izključno njihove zadeve.

2.) Mala antanta pa nikakor ne more priznati morebitnega sporazuma v pogledu zadev tretjih držav.

3.) Mala antanta že zdaj izraža odločne pomisleke proti vsakemu morebitnemu sporazumu, ki bi se nanašal na pravice in koristi držav Male antante.

4.) Mala antanta obžaluje, da se je pri pogajanjih, ki so se vršila te dni, posebej podčrtavala misel politike, ki bi šla za popravitelom mirovnih pogodb, kar bi neizbežno izzvalo odločen odpor in bi kvarno vplivalo na medsebojno zaupanje.

Mala antanta je smatrala za svojo dolžnost, da pravočasno in jasno oriše svoje stališče, da ne bi pri nadaljnjih razgovorih zašli na stranska pota nejasnosti in prišli do nezaželenih uspehov. To je bilo potrebno tudi zaradi pomirjenja javnega mnenja naših držav, ki je bilo upravičeno vznemirjeno. Mala antanta je zavzela svoje stališče skladno z obstoječimi mednarodnimi obveznostmi. Mednarodni mir Evrope zahteva, da se določbe pakta Društva narodov spoštuje v polnem obsegu. Čim bolj točno se bodo spoštovale take obveznosti, tem bolj bo naraščalo mednarodno zaupanje in tem večji bo pomen Društva narodov. Pakt Društva narodov in mirovne pogodbe so osnova sedanjega mednarodnega reda in varnosti. Na njih neomajno vztraja Mala antanta, težeča vedno za tem,

da se te mednarodne obveznosti s posebnimi sporazumi in iskrenim sodelovanjem še čim bolj ojačijo.

Dolžni smo izreči priznanje angleški vladi za ogromne napore, ki jih je storila v namenu, da se veliki evropski narodi pripravijo do sodelovanja, kar je vsekakor neizogiben pogoj za ureditev razmer v Evropi in za razvoj mednarodnega zaupanja. Dolžni smo z iskrenim zaupanjem sprejeti zagotovilo, da to skupno sodelovanje velesil ne more biti nekak direktorij, ki bi vsiljeval drugim svoje stališče in svoje sklepe.

Jugoslovenska vlada bo z največjo pozornostjo spremljala razvoj vseh teh zelo važnih pogajanj in razgovorov in budno pazila na to, da ostanejo naše narodne koristi in nedotakljivost držav Male antante v celoti zaščitene. Pri tem smo s svojimi zavezniki in prijatelji v najtesnejših zvezah in v popolnem sporazumu.

Naš narod iskreno veruje v napredek človeštva, kakor trdno veruje v lastno bodočnost.

To je ustvarjajoča sila njegove miroljubnosti. Silno vero našega zedinjenega naroda v napredek in bodočnost kraljevine Jugoslavije je treba čim bolj okrepiti z mednarodnim sodelovanjem in prijateljskimi zvezami z enako mislečimi narodi.

Preteklega leta 28. oktobra smo objavili našo pogodbo s prijateljsko nam Francijo, 16. februarja letos pa smo podpisali dogovor o organizaciji Male antante. V najkrajšem času bo večje število pogodb in mednarodnih sporazumov predloženih narodnemu predstavništvu v odobritev.

Nobene prilike ne bomo zanemarili, da ustvarimo in pripravimo sporazume.

Pri tem smo vedno v prvi vrsti mislili na naše sosede. Bodite prepričani, da ne bo nikdar manjkalo naše dobre volje, da se od nas iskreno željeni sporazumi dosežejo in da se razvijejo zlasti z našimi sosedi najboljši odnosi.

Vsem je znano, da obstaja v gotovih državah in v gotovih krogih močna propaganda za popravitelom mirovnih pogodb in za izpremembo mej. Ta propaganda je v zvezi z nedopustnimi podporami in klevetniško akcijo ustvarjala doslej mednarodno nezaupanje in vznemirjenost, kakršne doslej nismo poznali. Prav s tem pa ti krogi računajo. To razpoloženje namerno ustvarjajo, ker

žive v zmotni veri, da bodo mogli s takimi spletkami in s takim zastraševanjem odvzame našim narodnim državam tisto, kar jim je po vsej pravici pripadlo, kar so si z brezprimerno hrabrostjo in požrtvovalnostjo pridobili.

in kar so trdno odločene, če bo treba, tudi z največjimi žrtvami braniti.

Huda je zmeta, ki je bila večče vržena v svet in se stalno vzdržuje v gotovem delu tujine, da se namreč naša država zaradi notranjih težkoč

ne bo mogla držati in da so naši notranji nespozummi tako veliki, da bo kraljevina Jugoslavija prej ali slej razpadla.

Iz znanih želja se je porodila ta zmeta, o kateri mora biti naša javnost obveščena, ker je prav od naše javnosti največ odvisno, kako dolgo se bo še mogla v tujini vzdrževati.

Iz teh želja so se porodili tudi pogubni načrti o neodvisni Sloveniji, neodvisni Hrvatski, neodvisni Srbiji in neodvisni Črni gori.

Naj si poborniki teh misli pri nas in povsod drugod dobro zapomnijo, da je vse to zamišljeno samo kot prva stopnja tuje politike, politike protihrvatske, protisrbske in protislovenske, neprijateljske protijugoslovenske politike. Zavedajmo se tega ter ostanimo mirni in hladnokrvni. Te tuje nade in ta nam sovražna pričakovanja naj nas ne razburjajo. Naša narodna zavest in naša narodna stvarnost jih bosta najodločneje zanikali.

Politični pregled

Mussolinijev predlog o direktoriju štirih evropskih velesil nima upanja na uspeh, ker male države ne morejo pristati na to, da bi bila njih usoda v rokah samo štirih velikih držav. Tako se politika za vzdrževanje miru v Evropi ne da voditi. Da bi Mussolini svoj predlog izsilil,

je začel govoriti o potrebi upostavitve Habsburžanov v podunavski monarhiji.

Francoski in drugi listi pišejo, da se to Mussolinijevo govorjenje o Habsburžanih ne sme smatrati za preveč resno. Pravijo, da bi rad Mussolini ubil z obnovo avstroogrske monarhije dve muhi naenkrat: zavaroval bi se pred nevarnostjo, da se Avstrija združi z Nemčijo, obenem pa bi si zagotovil pokroviteljstvo nad monarhijo. Ne bo pa iz tega nič in že danes lahko rečemo, da je Mussolini izgubil veliko bitko.

Vobče se opaža, da Mussolini stalno

išče tesnejšega sodelovanja Italije z Avstrijo.

Obisk avstrijskega kancelarja dr. Dollfussa v Rimu nedvomno ni le zasebnega značaja, kakor zatrjuje avstrijski tisk, nego je imel važne politične namene.

Mirko Brodnik:

Goljava

Čudne misli so mu blodile po glavi. Ni se jih mogel iznebiti, čeprav jih je podil. Časih jih je za trenutek pozabil, toda vrnilo so se vnovič, še hujše, še strašnejše. Spati je hotel, od utrujenosti so mu lezle oči skupaj, toda usnuti ni mogel. Nemirno se je obračal v kotu, zdaj strmel skozi okno, zdaj proti vratom.

Počasi se je pomikala postaja za postajo. Povsod so vstopali ljudje, v vse oddelke, le v njegovega ni prišel nihče. In vendar si je tako želel družbe. Ne da bi se z njimi pogovarjal, ne, samo da bi čutil njih bližino, da bi morda poslušal njihove pogovore, da bi morda za trenutek pozabil svoje težave.

Mimo okna so hitele iskre kakor ognjeni trakovi. Križale so se, dvigale in padale, ugašale in se svetile ter naposled izginjale v travi ob progi. Čedalje bledeješe so postajale.

Zunaj je jel vstajati dan.

Dan, nov dan. Kaj mu prinese? Novo upanje? Novo razočaranje? Ni hotel premišljati. Vedel je, da se zaman bori z usodo. Usoda se igra z njim. Z njim, ki je hotel biti njen gospodar. Gnete ga kakor kup ilovice. Ne more se upreti njenim gostom. Kakor list je, ki ga veter suče v zraku, da ga potem zavrže, bog ve kje.

Vzhod je žarel. Dež je že davno ponehal, tudi megle so jele izginjati, kar je vlak privozil na ravnino. Zunaj so se že kazali črni obrisi drevja.

13

Dolge pošastne veje, skoraj brez listja, kakor črne okamenele roke, ki se zaman iztegujejo pod nebo. Kakor on. Zaman prosi, zaman se bori.

Kam ga bo privedla pot?

Tam daleč je Ljubljana. V daljavi že vidi obrise hribov okoli nje. Se postajo ali dve in zagledal bo temni grad. Morda se bo že lesketal v žarkih vzhajajočega solnca? Kakor takrat, ko ga je prvič videl.

Dosti let je že od tedaj. Janez se mora posmehiniti, ko se spomni, kako neumen je bil še takrat. Z očetom sta šla v Ljubljano. Stari Kosmač je hotel kupiti jarem volov. Ponoči sta se peljala v mesto, kakor Janez nocoj. Drugo jutro sta se pripeljala tja in Janez je pisano gledal okoli sebe. Še nikoli ni videl takšnega življenja, toliko ljudi, toliko hiš. Še v sanjah si ni mislil, da je kaj takega mogoče.

Zdaj se vozi spet v Ljubljano. Danes je njegova pot žalostna.

Saj se ne vozi sam! Koliko drugih ljudi je še. Na vsaki postaji vstopajo novi. Vsak ima svojo pot. Vsakdo ve, kam mora iti, da opravi tisto, kar ga je prignalo v Ljubljano. Samo Janez ne ve. Na slepo se pelje. Upanje ga žene tja, vera v srečo, ki se mu mora vendar enkrat nasmehiniti.

Še dve postaji. Še ena. Na predzadnji je vstopilo nekaj kmetic. Velike koše so si oprtale in v drugem kotu se pogovarjajo o kupčiji in o letini. Take pogovore je Janez časih rad poslušal. Še sam jih je začel. Danes je drugače. Danes jih ne more slišati, upirajo se mu. In ena izmed

kmetie ima tako čudno piskajoč glas. Kar strpeti ne more več.

Vstal je in stopil na hodnik. Odprl je okno.

Mrzel veter mu je puhnil v lice. V vagonu je bilo soparno. Veter ga je osvežil.

«Ljubljana!»

Kakor iz mravljišča so se vsuli ljudje iz vagonov. Pobral je s police svoj kovček in krenil k izhodu.

Prišel je na ulico. Ljudje, sami ljudje. Vsem se je še brala zaspanost z obraza. Janez je kar čudno gledal. Tudi sebe bi bil, če bi se bil videl. Tako bled je bil, da bi se bil samega sebe prestrašil.

Sedma ura. Val ljudi ga je zanesel proti sredi mesta. Šel je z njim, ne da bi vedel kod in kam. Nobenega znanca ni bilo. Tako tujega se je čutil.

Lačen je bil. Šele zdaj se je tega zavedel. Od večeraj opoldne še ni imel tople žlice v ustih. Zdaj se mu je oglasil želodec. Pomislil je, kam bi krenil. V gostilno? Prezgodaj je še. Pogledal je po napisih na trgovinah in zavil v prvo mlekarno, kjer je naročil skodelico kave.

Sedel je za edino mizo in vzel v roke časnik, ki je slučajno ležal na njej.

Morda najde v njem kako vest o Anici...

Nič.

Ko je pozajtrkoval, je še dolgo ostal v mlekarni. Premišljal je, kam naj se najprej obrne. Seveda, stanovanje si mora poiskati, da se mu ne bo treba potikati po gostilniških prenočiščih.

Proti
zobnemu
kamnju

SARGOV

KALODONT

V angleški spodnji zbornici so hudo napadali nemško notranjo politiko, zaradi česar je

nemška vlada naročila svojemu poslanku v Londonu, naj protestira pri angleški vladi zaradi teh napadov.

Nemški listi pišejo, da ni bilo v angleški spodnji zbornici niti ene osebe, ki bi nastopila proti Chamberlainu, ko je ostro napadal Nemčijo in izjavil med drugim, da dogodki v Nemčiji ne dopuščajo misli na izpremembe mirovnih pogodb. «Kakšno je duhovno stanje današnje Nemčije?» je nadalje vprašal Chamberlain zbornico in odgovoril: «Nova izdaja prusaštva; toda z dodatkom divjaštva, ki se je razvilo vzporedno z narodno oblastjo in tesnosrčnostjo, ki ne moreta prenašati niti navzočnosti pripadnikov tujih plemen. Ali hočete s Hitlerjevo vlado razpravljati o potrebi, da se izpremene mirovne pogodbe?» Tudi Churchill in drugi govorniki so podprli Chamberlainove izjave, ki jim je ploskala vsa zbornica.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na mariborskem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debeli voli 5-50, poldebili 3-50 do 4-50, voli za rejo 3 do 3-25, biki 3-25 do 3-50, krave debele 2-75 do 3-25, krave plemenske 1-50 do 2-50, krave klobasarice 1-25 do 1-75, breje krave in krave za molžo 1-50 do 2-75, mlada živina 4 do 5 in teleta 4 do 5 Din.

VINO. Kupčija se ravna po današnjih neugodnih denarnih razmerah. Nekoliko živahnejše povpraševanje je po rdečih dolenskih vinih, po pravem cvičku, čeprav je ta le bolj za domačo

rabo in se nič ne izvaja. Cene dobremu cvičku in čisti žametni črnini z 9 do 10 odstotki alkohola se gibljejo od 3-50 do 4-50 Din. Šibkejši cvički gredo po 2-50 do 3 Din v denar. Manjše je zanimanje za bela vina, in še to po večini le za cenena, ki ne presegajo v ceni 3 Din. Sortna močnejša vina, kakor renski rizling, burgundec, traminec, rulandec, muškadni silvanec in druga z 11 do 13 odstotki alkohola so zaradi višjih cen od 4, 5 do 5-50 Din malo iskana.

HMELJ. Že v predzadnjem tednu so se pričele na zateškem trgu pod vplivom zopetnega točenja piva v Zedinjenih državah dvigati cene. Predzadnji ponedeljek se je to dviganje nadaljevalo in se gibljejo cene od 1800 do 1515 Kč za 50 kg (55 do 64 Din za kilogram). Govori se, da gre za spekulacijske kupčije prekupecev.

Sejmi

24. aprila: Rogatec, Sv. Jurij pri Izlakah, Vače, Krka-Podbukovje, Studenec-Ig, Leskovec, Radeče, Žužemberk, Št. Vid (Bloke), Št. Jurij ob južni železnici, Vojnik, Mozirje, Radovljica, Ptuj, Ribnica, Skofja Loka, Planina (srez Logatec), Guštanj, Jagnjenica (Sv. Jurij pod Kumom), Dol.

25. aprila: Dobova, Mihalovec, Metlika, Beltinci, Mozelj, Oplotnica, Bučka, Bušča vas, Vuzenica, Grosuplje, Kostrivnica

26. aprila: Semič, Kozje.

27. aprila: Lukovica, Sv. Gregor-Velike Slevice, Vesela gora, Apače.

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe?

Stražnik mu je pokazal sobo, kjer imajo znamenek vseh mestnih prebivalcev. Janez je povedal Aničino ime. Uradnik je poiskal veliko škatlo in jel po njej brskati.

«Anica Smrekarjeva?» je čez nekaj časa dejal. «Smrekarjev je v Ljubljani več, osebe s tem imenom pa ni...»

Janez ni odgovoril. Pobesil je glavo in šel.

Upanje za upanjem je izginjalo. Čedalje bolj je čutil, da je sam, sam...

Popoldne je iskal stanovanje. Srečo je imel, in kaj kmalu je odkril prijazno podstrešno sobico, ki je bila še precej poceni. Zvečer je zgodaj legel. Zakaj naporu prejšnjih dni so terjali počitek. In spal je do poznega dopoldneva.

S seboj je imel nekaj tisočakov. Prej še vedel ni, kako hitro človek v mestu denar zapravi. Če bo skromno živel, bo čez zimo dovolj, to je izračunal. Toda kaj bo pomlad? In če najde Anico, kar je še zmerom upal, kako bosta s tem denarjem oba izhajala? Računal je in računil, premišljal na vse načine. Potem se je odločil, da bo najbolje, če poišče službo. Čeprav ne bo dosti zaslužil. Da bo le toliko, da mu za pomlad vsaj nekaj ostane. Čez teden bo delal, vsako soboto zvečer pa se bo odpeljal v kak večji kraj blizu Ljubljane in povprašal tam, ali je niso morda videli. Morda nanese služaj, da jo najde. Pa ne samo okoli Ljubljane. Tudi v Celje pojde in v Maribor. Dokler ne preišče tudi najmanjšega koščka domače zemlje, bo iskal. Šele potem bo miroval in...

Cene tujemu denarju

Na borzah smo dobili v valutah:

1 ameriški dolar za okrog 58 Din;

v devizah:

100 nemških mark za 1357-91 do 1368-71 Din;

1 ameriški dolar za 57-04 do 57-32 Din;

100 francoskih frankov za 225-85 do 226-97 Din;

100 italijanskih lir za 292-79 do 295-19 Din;

100 češkoslovaških kron za 170-79 do 171-65 Din.

Vojna škoda se je trgovala po okrog 190 Din, investicijsko posojilo pa po okrog 44 Din.

Kratke vesti

== 25letnica združne šole v Ljubljani. Predzadnje sredo popoldne so imeli na državni dvo-razredni trgovski šoli v Ljubljani slovesen zaključek združne šole. Ravnatelj g. Gogala je pozdravil zastopnika banske uprave načelnika g. inž. Zidanška, referenta za združništvo g. inženjerja Jelačina, zastopnika Združne zveze gospoda dr. Capudra, zastopnika Zveze slovenskih združg načelnika gospoda Sancina in prokurista g. Smodiša. Prvi združni tečaj je otvoril jeseni l. 1908. takratni ravnatelj g. Bogomil Remec in tako obhaja združna šola v Ljubljani z zaključkom letošnjega tečaja že 25letnico svojega delovanja. Zanimanje za združno šolo je bilo takoj ob ustanovitvi veliko. Priglasilo se je tedaj 25 učencev, pozneje jih je bilo pa vedno več. Vsega skupaj se je vpisalo na združno šolo doslej 687 učencev; od teh jih je izstopilo med tečajem 80. Učenci so prihajali iz raznih krajev; 458 jih je bilo iz dravske banovine, 5 iz Hrvatske, 2 iz Bosne, 6 iz Hercegovine, 32 iz Dalmacije, 17 iz Istre, 36 iz slovenskih krajev pod Italijo in 31 iz slovenskih krajev pod Avstrijo. Od 587 učencev

Starka, ki je stregla, je takoj opazila, kako je zamišljen. Kar brez ovinkov ga je vprašala, kaj mu je in odkod prihaja.

Začudeno je pogledal, kakor bi ji hotel očistiti, zakaj se zanj briga. Toda pogled v njen pošteni obraz ga je razorožil. V kratkih besedah ji je povedal, kaj išče.

«Če je prišla v Ljubljano, je šla najbrž kam služiti. Najlaglje jo boste dobili dopoldne na trgu, ko pride kaj kupit. Ali pa poglejte v nedeljo po cerkvah. Če je tu, ni zlomek, da je ne bi odkrili. Pa na policiji tudi lahko vprašate, saj je prijavljena. Če je le gospodinja ni pozabila priglasiti.»

«Kje bi pa stanovanje dobil?» je nato vprašal.

«I, to pa tudi ne bo tako težavno. Poglejte v liste! Samo draga so stanovanja, ki jih tam ponujajo. Štiri ali pet stotakov na mesec najbrž ne boste zmogli. Bolje je, če preberete listke po hišnih vratih in v izložbenih oknih. Kaj posebnega ne boste dobili, pa bo vsaj poceni. Saj ponoči človek spi...»

Zdaj je dovolj vedel. Plačal je in šel. Na cesti je vprašal prvega stražnika, ki ga je srečal, kje je policija. Varuh postave ga je čudno pogledal. «Kaj se je pa vendar zgodilo? Ali so vam kaj ukradli?»

«Ne, samo neki naslov bi rad zvedel.»

Ker se je stražnik prav tedaj vračal sam na policijo, je šel Janez kar z njim. Ljudje, ki so ju srečavali, so ga radovedno gledali, toda Janez si je mislil:

«Kar zijajte! Saj me nihče ne pozna!»

Kaj?

Sam ni vedel, kaj bo, če izgubi še poslednje upanje, da jo kdaj vidi. Bal se je tistega trenutka, ko bo moral samemu sebi priznati, da je vse to iskanje zaman...

Nekaj dni je hodil okoli po mestu. Vsako jutro je bil že ob šestih, sedmih na trgu in čakal do poldneva. Ob nedeljah je letal od cerkve do cerkve, toda Anice ni bilo.

Ko je nekega večera stopal zamišljeno po zelo slabo razsvetljeni šentpeterski cesti, se je nenadno zdrzil. Nekaj korakov pred seboj je zagledal dekle, ki je hitelo svojo pot.

Vsa kri mu je udarila v lice. Ta postava, ta hoja! In oblečena je bila prav tako... Pospešil je korake.

Ali ni Anica? O da bi bila ona, da bi bila... Pol življenja bi bil dal, če bi se obrnila, mu pogledala v obraz in se nasmehnila. Če bi ga poklicala...

Zdaj je bil že skoraj vstric z njo. Še nekaj korakov in v obraz jo bo videl. Strah mu je stisnil srce, neznana groza, divje upanje, ki se ni upalo priti na dan, da ne bi prezgodaj prišlo strašno razočaranje...

Hotel jo je poklicati. «Anica!» je hotel vzklikniti, toda grlo mu je bilo suho in ni mogel spraviti glasu čez ustnice.

Prehitel je je. Srce mu je burno udarilo. Še nekaj korakov je šel dalje. Potem se je ustavil pred hišo, kjer je gorela luč. Zdaj pride pod njo, zdaj ji bo videl v obraz.

je dovršilo zadružno šolo 116 z odliko, 52 jih je pa padlo. Zadružno šolo je vzdrževal v začetku bivši kranjski deželni odbor, po letu 1920./1921. Zadružna zveza v Ljubljani, od leta 1923./1924. pa Zadružna zveza in Zveza slovenskih zadrug v razmerju števila podpirancev, kolikor jih je vsaka zveza poslala v zadružno šolo. Podpora banovine je znašala v letošnjem letu 32.400 Din, državna podpora pa 40.000 Din, a ta še ni izplačana. V letošnjem šolskem letu je stopilo v zadružno šolo 89 učencev, od katerih so izstopili 3. Dovršili so šolb z odliko 3, s prav dobrim uspehom 11, z dobrim 15, z zadostnim 5, 2 pa sta padla. Ob zaključku se je vršil izpit iz vseh predmetov in učenci so pokazali temeljito znanje. Po izpitu je g. inž. Zidanšek čestital šoli k 25letnici in k velikemu uspehu, tolmačil čestitke in pozdrave gospoda bana ter se zahvalil ravnatelju in učiteljskemu zboru za požrtvovalnost in trud, obema zvezama pa za denarno pomoč. Učence je opozarjal, da z dovršitvijo šole njihovo delo še ni končano, temveč se šele pričinja v zadrugah. Ravnatelj g. Gogala se mu je zahvalil, proseč ga, naj izroči zahvalo g. banu, obe zvezi je pa prosil, naj tudi v bodoče denarno podpirata zadružno šolo, ki bi brez njune pomoči ne mogla delovati.

— Občni zbor Vinarskega društva za dravsko banovino z vinarskim kongresom in vinskim sejmom v Novem mestu. Vinarsko društvo za dravsko banovino v Mariboru bo imelo 24. maja v Novem mestu VII. redni letni občni zbor, združen z vinarskim kongresom, vinsko razstavo in vinskim sejmom (24., 25. in 26. maja). Dne 24. maja bo ob 17. uri v Novem mestu najprej seja glavnega odbora Vinarskega društva in odposlancev podružnic (poročila društvenih funkcionarjev, poročila urednika za vinarstvo in kletarstvo pri «Kmetovalcu», obravnava predlogov in pritožb podružnic, predlogi glavnega odbora za občni zbor, predlogi za volitve in poročila o prodaji grozdja). Na dnevnem redu občnega zborja bodo poleg poročil predsednika, tajnika, blagajnika in urednika «Kmetovalca» volitve predsednika, podpredsednika in 12 odbornikov, določitev članarine in obravnava predlogov podružnic in društvenih članov. Na praznik v četrtek 25. maja bo ob 8. uri vinarski kongres z naslednjim dnevnim redom: trdni izbor (poročevalci inž. Ivo Zupanič), namizno grozdje (inž. Fran Lukman), obnova vinogradov (Fran Gombač), vino v trgovinski politiki (Lovro Petovar). Sledilo bo čitanje resolucij. Istega dne ob 11. bo

otvoritev vinske razstave in vinskega sejma, ob 14. pa poučni izlet v vinograde na Trški gorl. Zadnji dan (petek 26. maja) je določen za izlete v vinogradne kraje Dolenjske in Bele krajine. Izletov se bodo lahko udeležili samo oni, ki se bodo do 22. maja prijavili podružnici Vinarskega društva v Novem mestu. Vinska razstava bo odprta 25. in 26. maja vsak dan od 8. do 18. ure. Za polovično vožnjo je že zaproseno.

— Potujoča kmetijska razstava Letos za binokotne praznike si bo lahko ogledala Gorenjska veliko potujočo kmetijsko razstavo, ki jo priredi ministrstvo za kmetijstvo skupno z ministrstvom za promet. Razstava bo obsegala vse kmetijske panoge in bo gotovo za naše kraje nekaj novega, ker bo potovala v posebnem vlakcu z 21 vagoni in bo obiskala vsa važnejša prometna središča. Na vsaki postaji se bo ustavila razstava en dan, odprta pa bo od jutra do večera in bo njen ogled brezplačen. Ker je razstava velikega gospodarskega pomena za razvoj našega kmetijstva, se bo storilo vse, da bo njen obisk čim večji. Razstavni oddelki bodo glede na razmere v dravski banovini posebej izpopolnjeni in preurejeni na kmetijske prilike v naši ožji domovini. Razstava bo povsem poučnega značaja. Da se vzbudi v našem narodu za poset razstave čim večje zanimanje, je izdalo sresko načelnštvo v Kranju vsem županstvom podrobna navodila, kako naj se obisk razstave uredi. Po občinah se bodo ustanovili krajevni odbori, ki bodo v njih sodelovali poleg županov, predsednikov občinskih kmetijskih odborov, šolski upravitelji, župniki, po en zastopnik vsake kmetijske korporacije in po nekaj za kmetijstvo posebno vnetih kmetovalcev. V kranjskem okraju se bo ustavila razstava tri dni. V soboto 3. junija si jo bo ogledal škočjeloški okraj, na binokotno nedeljo Kranjčani in naslednjega dne Tržičani.

DOPISI

ČRNA PRI PREVALJAH. Zelo smo odrezani od sveta in vendar prihaja «Domovina» tudi k nam v večjem številu izvodov. Radi jo čitamo in smo tihi in mirni, ko da bi nas ne bilo na svetu. Pa ni tako; tudi mi se gibljemo na društvenem poprišču. Visoko v Podpeci imamo izpostavo osnovne šole v Črni, ki jo obiskuje nad 117 otrok. Šola ima močno razvito Podporno društvo za

šolsko mladino z dramskim odsekom, ki je že večkrat nastopil z gledališkimi predstavami in dosegel lepe gmotne uspehe v prid šolski mladini. Društvo je obdarovalo lansko leto za Miklavža vse otroke z darili v skupni vrednosti nad 10.000 dinarjev. Povprečno je prišla na obdarovane vrednost 80 dinarjev. Vse priznanje gre neumornemu odboru društva, ki mu predseduje g. Jakob Pajank, paznik v Heleni, in ga že več let vzorno vodi. Ne smemo pozabiti pri tem gospoda generalnega ravnatelja rudnika v Mežici, ki je društveni častni član in ki nam ob raznih prilikah rad velikodušno pomaga. Duša vsega delovanja v društvu pa je šolski upravitelj gospod Mihev, sin ugledne kmečke družine iz Podpece. G. Mihev se mnogo žrtvuje za prosvetno povzdigo naše mladeži kakor tudi odraslih. Deluje zlasti v dramskem odseku in na glásbenem poprišču, kolikor nam pač dopuščajo razmere v tem hudem času. Starši, ki vam je na sru vašega deca, podpirajte društvo, svojo ustanovo, ki je le vam in vašim otrokom namenjena, G. Mihevu za vse delo najprizrenejša zahvala.

DORNOVA. Krajevna organizacija JRKD v Dornovi je imela 9. t. m. pri g. Ratku, gostilničarju, redni letni občni zbor. Po poročilu predsednika so se vršile volitve novega odbora. Članstvo je dalo zaupnico dosedanjemu odboru in večina odbornikov dosedanjega odbora je bila izvoljena tudi v novi odbor. Ob tej priliki je pristopilo k organizaciji tudi več novih članov, tako da šteje sedaj organizacija 51 članov.

MALA NEDELJA. V soboto 8. t. m. je imel v tukajšnjem Prosvetnem domu g. Pušenjak predavanje o sokolstvu, ki je bilo kljub delavniku dobro obiskano. Predavatelj je dosegel burno odobravanje. Brat starosta se mu je v lepih besedah zahvalil za trud.

SV. ROK OB SOTLI. V nedeljo 9. t. m. je bil v šoli ustanovni občni zbor strelske družine, ki je izredno lepo uspel. Navzočnih je bilo okoli 50 moč in mladeničev, kar pomeni za našo občino lepo število. Po pozdravu župana g. Frica je govoril šolski upravitelj g. Zdravko Sotošek o pomenu strelske družine ter prečital pravila. Da bo hova družina res uspešno delovala, jamčijo predsednik, spoštovani in priljubljeni župan g. Stefan Fric, in ostali odborniki. Prvi korak je storjen. Pristopilo je zaenkrat 35 članov, ki so po večini poravnali vso letno članarino. Prijavljenih pa je še nad 60 članov.

In res jo je videl. Tuj, neznan obraz, niti malo podoben Aničinemu. Hitela je mimo. Le udarce po kamnitnem tlaku je še čul, in še ti so zamrli v temi. Naslonil se je na zid in dve debeli solzi sta mu zdrsnili po licu.

Tudi službo je kmalu dobil. V neki trgovini z železnino so iskali skladiščnika. Na slepo srečo se je ponudil in takoj so ga vzeli, čeprav se je potegovalo za službo še deset drugih. In odtlej je hodil na delo vsak dan od sedmih do poldneva in od dveh do sedmih zvečer.

V delu je hotel poiskati pozabe, toda ni je našel.

TRETJI DEL.

Prvo poglavje.

Pomlad je šla v deželo. Lepa, mlada pomlad. Kar mimogrede je sneg izginil in se raztaljal led. Pokazali so se rjavi travniki. Toda že v nekaj dneh so v solncu ozeleneli. Hiše so že davno izgubile bele strehe, izgubile so se megle in prvo zelenje je kllilo v gozdu.

Solnce! Povsod. Na poljih in travnikih. V gozdovih in ljudeh. Povsod.

Vso zimo je Janez trpel. Kakor bi bil sneg, ki je tlačil zemljo, stiskal k tlom tudi njega. Hodil je v službo, delal na vso moč, toda brez veselja, brez misli.

Drugje so bile njegove misli. Tam, kjer je neprestano iskal svojo Anico. Po vseh krajih, ki jih je bil že obredel, povsod tam, kjer še ni bil.

Vsako soboto ali nedeljo se je kam odpeljal. Iskal je, izpraševal je, toda nikjer ni dobil odgovora, ki si ga je tako želel. In čedalje manj je ostalo krajev, kjer še ni bil, kamor bi še kazalo iti. In vsako nedeljo zvečer, ko se je vračal domov, pobit, izmučen, je bil njegov obup še večji. In delal je, delal...

Potem je uvidel, da v delu ne bo našel tolažbe. Zasovražil ga je. Zmeraj isto, zmeraj enako. Prenašanje in prevažanje zabojev. In vsakdo gospodarji z njim, vsakogar mora ubogati...

Res da delo ni bilo slabo plačano. Ves denar, ki ga je zdoma prinesel, mu je ostal in še nekaj je od plače prihranil.

Ni mogel več strpeti v Ljubljani. Preveč se je je že priyadil. Prevsakdanja mu je postala. Življenje mu je bilo vse premirno.

In zdaj je prišla pomlad, lepa pomlad. Komaj da jo je opazil. Prej je mislil, da ga bo izpremenila, da mu bo pomagala pozabiti vse, kar je bilo, toda kmalu se je zavedel, da se je zmotil. Kaj je imel od nje? Ves dan je moral letati po skladišču in ko je bil zvečer prost, je bila že zmerom noč. Kaj mu bo taká pomlad?

Tudi Anico je nehal iskati. Nekaj mu je reklo, da je v teh mestih, kjer še ni bil, ne bo dobil. Poslušal je ta glas. Tako prepričevalen je bil. In isti glas mu je rekel, da še ni vse izgubljeno, naj ne razmetuje svojih moči.

Naj trezno misli, mu je ukazoval ta glas. In tedaj je šele opazil, kako je slab. Komaj, da je

bil še senca tistega Janeza, ki je bil sin goljavskega kralja. Ko se je pogledal v zrcalo, mu je zastrmel nasproti izmučen, na smrt utrujen obraz.

«Bremalo sem nase pazil», si je takrat očital. Nikoli ni mislil na noči, ki jih je prebil brez spanja. O, koliko jih je bilo in če se jih je spomnil, ga je obšla groza. Zdelo se mu je, da se je pravkar zbudil iz vročice, ki ga je morila mesece in mesece.

In res je začel bolj nase paziti. Vsaj spal je več. In v nedeljah je nadomestil to, kar je bilo v delavnikih pre malo. Tako mu je ostalo le malo časa, da bi šel kam ven.

Vendar se mu stare moči niso hotele vrniti. Zraka, prostosti mu je manjkalo.

Videl je, da ga mesto duši. Tako duši, da ne bo mogel več dolgo vzdržati. Njega, ki je bil vajen polja in gozdov, so jeli spet vabiti polje in gozdovi, polni skrivnostnih vonjav, ki dajejo zdravje, moč.

Odločil se je, da odide čimprej iz mesta. Tudi če bi moral iti kam za hlapca.

Še tisti mesec je odpovedal službo. Gospodar se je čudil, zakaj ne ostane, saj je dobro plačan in vsi so z njim zadovoljni. Janez ni dolgo iskal izgovorov. Rekel je, da se mora vrniti domov.

Drugo poglavje.

Prvi je prišel. Poslednji dan, ko je bil Janez v službi. Prvič je spet začutil, da je prost, brez vezi, ki so ga vse te mesece oklebovale.

DOMAČE NOVOSTI

* **Izseljevanje in vračanje izseljencev v naši državi.** Izseljenski komisariat v Zagrebu je sestavil zanimivo poročilo o izseljevanju iz naše države in vračanju izseljencev za leto 1932. V prekomorske države se je v preteklem letu izselilo 2454 oseb, to je za 2354 manj kakor v letu 1931. Le iz dravske banovine se je izselilo 339 oseb. Največ naših rojakov se je izselilo v Zedinjene države, in sicer 1403 osebe, v Kanado 494, v Argentino 264, v Chile 97, v Avstralijo 83, v Urugvay 44, v Novo Zelandijo 38, v Bolivijo 18, v Brazilijo 10, v Južno Afriko pa 7. Vrnilo se je iz prekomorskih držav v preteklem letu 6031 oseb, največ (2491) v savsko banovino, v dravsko banovino pa 708. Največ naših rojakov se je vrnilo iz Zedinjenih držav, in sicer 3285 oseb, iz Argentine 1078, iz Kanade 1057, iz Brazilije 179, iz Avstralije 133, iz Urugvaya in Nove Zelandije po 59, iz Chileja 50, iz Južne Afrike 17, iz Kube in Paname pa po 8 oseb.

* **Tujsko-prometna razstava Dolenjske.** V svrhu požitve tujskega prometa na Dolenjskem je sklenilo prirediti ljubljansko društvo «Krka» tik pred sezono tujsko-prometno razstavo Dolenjske na ljubljanskem velesejmu v času od 3. do 12. junija. Priprave za razstavo se vrše že dalje časa. Razstave se udeležijo vsa dolenjska mesta: Novo mesto, Kostanjevica, Krško, Radeče, Litija, Višnja gora in Kočevje, potem pa vse večje dolenjske občine, kakor Žužemberk, Trebnje, Šent Jernej in druge. Dolenjske, Smarješke in Čateške toplice bodo tudi zastopane. Društvo «Krka» je storilo potrebne korake tudi za izletniški vlak, ki naj bi vozil na Dolenjsko ob sobotah in nedeljah.

* **Cesta Savinjska dolina—Posavje.** Prebivalstvo Savinjske doline, ki je v gospodarskem oziru precej navezano na rudarske revirje, kamor prodaja svoje pridelke, je zaradi slabih cestnih zvez primorano nositi svoje pridelke po večini peš. Ob sredah in sobotah prinašajo kmetje iz Savinjske doline po štiri in še več ur trajajoči naporni hoji v košarah pridelke v Trbovlje in Hrastnik. Cesta, ki veže revirje s Savinjsko dolino, je delno zelo slaba, zlasti pa na prelazu iz Podmeje, kjer je zaradi strmih vzponov skoro neprevozna, za avtomobile pa neuporabljiva. Glede na to so številne občine Savinjske doline zaprosile bansko

I DAN SOLNCA — V 15 MINUTAH!

Prej je moralo biti perilo dostikrat po cele dneve razgrnjeno po travniku. Zakaj perilo se beli samo tako dolgo, dokler deluje kisik pod vplivom solčnih žarkov. Koliko bolj preprosto se to dela zdaj z Radionom! Medtem ko čisto milo, ki ga ima Radion v sebi, odpravi vso nesnago, naredi milijoni učinkovitih kisikovih mehurčkov, da je perilo čisto in belo ko sneg. Naj bo poletje ali zima—Radion stori to sam—v 15 minutah!

Schichtov
RADION

DELUJE V KOTLU
KAKOR SOLNCE NA TRATI

R.15-33

upravo, naj bi se ta cesta popravila in uredila, da bo ustrezala vsem zahtevam prometa. Na podlagi te vloge je banska uprava razpisala komisijski ogled v poštevh prihajajočega ozemlja, ki se je

vršil nedavno v Podmeji. Pri proučevanju tega vprašanja sta nastala dva predloga; prvega zagovarjajo zastopniki občin, ki težijo k Sv. Juriju ob Taboru in ki menijo, naj se zgradi nova cesta

Popoldne je pohajkoval po mestu. Na ulicah je bilo toliko ljudi in vsi, ki so bili brez pravega posla, so hiteli ven, ven iz zidov.

Tudi on se je namenil. Pod Rožnik je mislil ifi. Samo enkrat pozimi je bil tam. Toda takrat je bilo vse mrtvo, kakor bi spalo. Zdaj mora biti že drugače, zdaj bo lepo, vse živo, veselo.

Samo nekaj dni je še mislil ostati v Ljubljani. Kam bo potem krenil, še ni vedel. S to mislijo se tudi ni preveč ukvarjal. Dela si poišče. Saj ga je za delovne roke povsod dovolj.

Sam ni vedel, kdaj ga je zaneslo proti Rožniku. Z lahkimi koraki je hitel proti gozdu.

Tedaj pa je nenadoma obstal in vesel nasmešek mu je šinil na lice. Na drugi strani ceste ga je nekdo klical in mu mahal s klobukom.

«Janez, Janez!»

«Andrejec! Kaj te je prineslo v Ljubljano?»

Andrejec je bil, Kovačev Andrejec. Njegov najboljši tovariš iz mladih let. Skoraj neločljiva sta bila, ko sta še skupaj hodila v šolo. In tudi pozneje. Andrejec je bil edini, ki se je Janez z njim družil. Tudi takrat, ko je Janez iskal Apico in padel v prepad, je bil Andrejec med prvimi, ki so mu prišli na pomoč.

Zdaj pa ga dobi tu, v Ljubljani!

Prijateljsko mu je stisnil roko. Od veselja ni vedel, kaj naj mu reče, tako ga je to nenadno in nepričakovano srečanje prevzelo.

«Ali si v Ljubljani, Janez?» ga je vprašal Andrejec, ki se mu je šele tedaj razvezal jezik.

«Da, v Ljubljani! In ti? Ali si tudi ti prišel sem?»

«Samo za en dan ali dva. Daleč pojdem!»

«Kam?»

«V Slavonijo. Velike gozdove bodo tam izsekali, pa potrebujejo drvarjev. V časniku sem bral, priglasil sem se in pisali so mi, naj pridem v Ljubljano. Jutri dopoldne se zberemo. Dosti nas bo.»

«Potem imaš danes čas?» je veselo vprašal Janez.

«Kolikor ga hočeš!»

«Dobro, tudi jaz ga imam. Pomeniva se kaj. Ali imaš že prenočišče?»

«Še ne. Kar na klopi v parku sem mislil spati ali pa v čakalnici na postaji.»

«Ne bo treba. Pri meni boš prenočil. Dovolj bo prostora za dva. Se bova že stisnila. Zdaj pa pojdi z menoj. Saj nimaš nobenega opravka več?»

«Ne. Jutri zjutraj se moram zglasiti.»

«V hrib pojdiva! Lepo je danes. Med potjo si v gostilni priveževa dušo. Povedati mi boš moral, kaj je doma novega. Nič ne vem, kako je... na Goljavi.»

Kako težko je izrekel to besedo. Srce ga je ob njej zbolelo.

Goljava! Kako je daleč, daleč in... in vendar blizu.

Ali ni bil to klic zemlje, ki ga je izdala?

Vso pot Janez ni izpregovoril. Šla sta skozi gozdove, mimo lepih belih hiš. Sele ob rožniški cerkvi je Janez rekel:

«Ti najbrž nisi občutil tega, kar je mene prišlo...»

Andrejec ga je začudeno pogledal.

«Zresnil si se, Janez», mu je rekel. «Nekam čuden si postal.»

«Življenje sem spoznal», je Janez odvrnil. «Dosti sem v njem izgubil. Šele sedaj čutim, koliko. Poglej, letos še nisem videl zelenja od blizu. Smeješ se?»

Andrejec se je res smehljaj.

«Nikar se ne smeji!» je Janez resno rekel. «Boli me.»

Potem je odkimal.

«Pustiva to. Ne razumeš me, ne moreš me razumeti. Saj še samega sebe dostikrat ne spoznaš.»

Na vrtu pri Čadu sta sedla za mizo. Janez je naročil vina in dober prigrizek. Potem mu je Andrejec začel pripovedovati, kaj je na Goljavi novega.

Tretje poglavje.

Sama žalost je bila na Goljavi.

Le nerad je povedal Andrejec vse, kar so po vasi videli in govorili.

Stari Kosmač je samo še pil. Ves dan je posedal po gostilnah. Zvečer se je skoraj do nezavesti pijan vračal domov. Nekoč pozimi bi bil skoraj zmrznil. Vsega trdega so dobili v jarku. Komaj so ga še zbudili k življenju. Če bi bili prišli pol ure pozneje, starega Kosmača ne bi bilo več. Zdravnik je tako rekel. In gospodarstvo je šlo rakovo pot.

od sedanje banovinske ceste II. reda Marija Reka—Latkova vas, drugega pa zastopajo vse ostale občine, ki želijo, naj se stari cesta temeljito popravi, in sicer na ta način, da se tam, kjer je prestrma, preloži, vsa pa razširi in uredi tako, kakor je izvršena v večjem delu od trboveljske strani do Podmeje. Povsem verjetno je, da se bo banska uprava odločila za drugi predlog, kar bo tudi znatno ceneje.

* Nujna potreba nove ceste v celjski okolici. Županstva občin trga št. Jurija ob južni železnici, okolice št. Jurija, št. Ruperta, Kalobja in Marije Dobja so poslala banski upravi v Ljubljani prošnjo glede dograditve nove banovinske ceste Sent Jurij—št. Jakob—Marija Dobje. Ta cesta je velike gospodarske važnosti ne samo za celjski srez, temveč tudi za ves vzhodni del šmarnskega in velik del breziškega sreza. Dejstvo, da so ti deli čisto odrezani od prometnih središč, povečuje že itak hudo gospodarsko stisko. Načrti in proračuni za to gradnjo so že davno izgotovljeni in samo čakajo pri banski upravi na končno izvedbo. Približno štirje kilometri te ceste so dogotovljeni. Nujno potrebno je, da se cesta dogradi. S tem se bo nudil brezposelnim zaslužek, kmečkemu prebivalstvu pa večji dohodki, ker bo z rabo nove ceste lažje prihajalo v mesto in tam vnovčevalo svoje pridelke. Delo samo bi bilo zdaj neprijetno cenejše, ker je toliko brezposelnih. Zadolgovala bi meza po 2 do 2-50 Din na uro in bi brezposelni iz navedenih občin prav radi delali za to mezo.

* Letošnji apostoli ljubljanske škofije. Po vsakoletnem običaju je tudi na letošnji veliki četrtek opravil ljubljanski knezoškof dr. Gregorij Rožman umivanje nog najstarejšim iz svoje škofije. Zjutraj ob 8. je bila slovesna maša, med katero je g. knezoškof blagoslovil sveta olja. Ob 10. pa se je vršil slovesni obred umivanja nog. Letošnji apostoli ljubljanske škofije so bili: Valentin Sever z Brezovice pri Ljubljani (93 let), Janez Marolt iz Kostanjevice (93), Primož Kavčič iz Škofje Loke (89), Valentin Piber z Ribnega pri Bledu (88), Jakob Jager iz Ljubljane (88), Andrej Slejko iz Kamnika (87), Jožef Murn iz Stopič pri Novem mestu (86), Jožef Jelnikar iz Kresnic (85), Janez Vičič iz Ljubljane (85), Ivan Cerar iz Ljubljane (81), Albin Jebačin iz Šmartnega pod Šmarno goro (80) iz Jakob Grčman iz Ljubljane (71). Skupna starost vseh starčkov znaša 1026 let. Po obredu je g. knezoškof vseh 12 apostolov po starem običaju pogostil in obdaroval.

* Desetdnevno brezplačno bivanje na Bledu.

Da upozna posetnike sokolskega pokrajinskega zleta v Ljubljani (na Vidov dan) z naravnimi krasotami Blede, je poskrbelo Sokolsko društvo na Bledu za večje število 10dnevnih brezplačnih bivanj z vso oskrbo v najboljših hotelih na Bledu. Prijave je poslati Sokolu na Bledu najkasneje do 15. junija. Pri večjem številu zanimancev bo žrebanje. Prijavam je priložiti po 3 Din v znamkah za odgovor. Po želji se z enim desetdnevnim bivanjem lahko okoristijo tri osebe, vsaka po 3 dni. Poleg ugodnosti na vseh železnicah za poset pokrajinskega sokolskega zleta v Ljubljani je dovoljena pri 10dnevnem bivanju na Bledu polovična povratna vožnja.

* Novo občinsko vodstvo v Rajhenburgu. Z odlokom banske uprave je bil razrešen županske dolžnosti trga Rajhenburga g. Franc Vranetič, a na njegovo mesto imenovan znani narodni delavec g. Blaž Jeriček, trgovec iz Rajhenburga. Novica se je naglo razširila, daleč okrog je našla povsod ugoden odmev. Na čelu občine stoji mož, ki bo s svojo delavnostjo storil vse, kar bo v njegovi moči, za procvit rajhenburške občine. Zato je tudi dolžnost celotnega občinskega odbora in vsega narodnega življa v Rajhenburgu, da mu stoji pri reševanju raznih zadev vedno trdno in zvesto ob strani. Ob nastopu novega župana je bil občinski odbor izpremenjen toliko, da je imenovan za podžupana ugledni napredni posestnik g. Franc Voučak, nanovo pa je imenovan za občinskega odbornika sokolski delavec in posestnik Franc Agrež starejši.

* Trgovina z vložnimi knjižicami pred obrtnim oblastvom. Kakor v Zagrebu je tudi v Ljubljani obrtno oblastvo kaznovalo nekatere trgovce z vložnimi knjižicami. V Zagrebu jih je bilo sedem obsojenih na večje globe in na stroške zaradi neporavnanih obrtniških pristojbin. Tudi v Ljubljani sta bila kaznovana dva posredovalca, in sicer eden z globo 6000 Din, drugi pa z globo 13.000 Din. Kazni, ki jih nalaga obrtno oblastvo, pa prav za prav niso naperjene proti trgovini z vložnimi knjižicami, temveč so izrečene samo zaradi kršitev določil obrtnega zakona in bi bili vsi posredniki prav tako kaznovani, če bi prodajali, recimo, jabolka ali pa izvrševali kakršnokoli obrt brez dovoljenja in če ne bi od nje plačali določenih pristojbin obrtnemu oblastvu. — Mnoge razprave o trgovini z vložnimi knjižicami so bile tudi pomanjkljive zaradi tega, ker se je premalo poudarjalo, da kupovanje in pro-

Neprijeten duh ust

Nočem zamuditi poročati vam, da odkar uporabljam vašo zobno pasto "Chlorodont" nima samo lepih belih zob, temveč sem se rešil tudi neprijetnega duha ust. Vaš Chlorodont bom kar najbolje priporočal. Dr. V., Lj. . . Zahtevajte zato samo pristno Chlorodont zobno pasto, tuba Din. 8.— in Din 13.—, ter zavračajte vsak nadomestek.

dajanje vložnih knjižic kot taki še nista prestopak. Oblastva zasledujejo to trgovino le toliko, kolikor so razni posredniki kršili zadevne zakonske predpise. Na odgovornost jih kličejo in tudi kaznujejo, če niso imeli obrtnih dovoljenj, če so koga osleparili ali če so si pridržali zapužane vložne knjižice in kaj poneverili. Nihče pa ne more prepovedati kupovanja vložnih knjižic, če se prodajalec ali lastnik s tem strinja. Tudi določila zakona glede oduševanja pri tej reči nimajo pravega vpliva. Omejila bi se taka trgovina samo, če bi se poskrbelo, da bi vlagatelji dobivali iz denarnih zavodov to, kar potrebujejo za svoj obstanek. Nekaj bo treba napraviti, da taka nelepa trgovina preneha.

* Še odmev šenčurških dogodkov. Te dni se je vršila pred malim senatom ljubljanskega sodišča obravnava proti 24letnemu Francu Zunu iz Moš pri Smledniku in proti 20letnemu Ferdinandu Novaku, posestnikovemu sinu iz Trboj, in sicer zaradi znanih dogodkov v Šenčurju in v Hrastju. Obtožnica navaja, da sta Novak in Zun o priliki znanega shoda poslanca župnika Barleta v Šenčurju 22. maja lani s silo hotela ovirati službujoče orožnike. Novak je vrgel kamen na orožnike, ki so bili med množico, Zun pa je metal kamenje na orožnike, ki so stali ob vhodu na Gašperlinovo dvorišče, kjer se je shod vršil. Novak sam pa je še posebej obtožen, da se tedaj ni hotel odstraniti, ko so orožniki pozvali množico, naj se razide. Oba obtoženca sta pri obravnavi zanikala dejanje in sta izjavila, da sta glavni obremenilni prič, Franc Bizjak in Luka Volk, nasproti njima sovražno razpoloženi. Zasllišani sta bili prič, Volk in Bizjak, ki je medtem vstopil v orožniško službo. Oba sta poznala navedbe obtožnice. Nato so bile prečitane izpovedi drugih prič, ki jih je predlagala obramba in ki so izkušale izpodbiti verodostojnost obeh glavnih prič. Po govorih državnega tožilca, ki je navajal, da so trditve obtožnice dokazane, in zagovornika, ki je govoril za oprostitev, je sodišče spoznalo Franca Zuna za krivega, da je v Šenčurju metal kamenje na orožnike, in ga obsodilo na dva meseca navadnega zapora, Ferdinanda Novaka pa zaradi ne-

Neža je gospodarila, kolikor je mogla in znala, loda revica je bila že prestara, da bi mogla pošteno držati vajeti v rokah. Stari Kosmač je za popivanje potreboval denarja. Kje ga naj dobi? Njegov dolg pri gostilničarju je rasel že v tišočje. Kdaj ga bo plačal?

Tako je prihajalo, kar je moralo priti. Rubežen za rubežnijo se je vrstila. Živina je romala iz hleva, rep za repom, potem je jel odpadati z Goljave kos zemlje za kosom, gozdovi so se krčili, praznili... Stari Kosmač se za to ni zmenil. Ko mu je nekoč Neža potožila in ga prosila, naj se spametuje, je samo odmahnil z roko:

«Naj vse vrag vzame! Za koga naj delam?»

«Sina imate...»

«Zavrgel je Goljavo», je stari odvrnil in povesil glavo.

In vendar po teh besedah dva dni ni šel v gostilno. Potem ga je spet premagalo. Zvečer so ga morali iz gostilne skoraj prinesti.

Janez je povesil glavo, ko je čul te besede. Nekaj kakor kesanje se ga je lotilo, toda vdušil ga je. Ko je spet Andrejca pogledal, ni bilo v njegovih očeh niti sledu obžalovanja.

«Oče je sam kriv», samo to je rekel. «Zakaj me je silil?...»

Ko sta se vračala proti mestu, se je nenadno obrnil k Andrejcu in mu povedal, da je imel službo, ki jo je pravkar pustil.

«Zakaj si to napravil?» se je Andrejec začudil. «Saj vendar veš, da je težko dobiti delo!»

«Vseeno», je odvrnil Janez. «Nisem mogel več strpeti. Kam daleč me mika. Ti pojdeš v Slavonijo. Bog ve, ali bi vzeli tudi mene?»

«Pojdi k njim in jih vprašaj. Delo se ti ne bo upiralo, saj si ga vajen. Poizkusi! Bom imel vsaj družbo.»

«Ali si ti edini iz našega kraja?»

«Edini.»

«Še bolje. Veš kaj, pa bom res poizkusil. Jutri pojdem s teboj. Če mi bo sreča mila, se morda že popoldne skupaj odpeljeva.»

«Velja!» mu je Andrejec ves vesel udaril v roko.

In res so tudi Janeza vzeli. Težak kamen se mu je zvalil s srca, ko je slišal, da ga niso zavrgli. Zdaj bo do jeseni preskrbljen in dobil bo delo, ki mu bo prijalo. Kje se mu je včeraj sanjalo, da se mu bo tako hitro posrečilo dobiti delo in še tako dobro delo!

Plačal je stanovanje do polovice meseca in naglo zbral svoje reči. Spet je oprtal svoj leseni kovček, ki je vse te mesece, kar je v Ljubljani delal, mirno počival pod posteljo. Večerilo se je že, ko sta se z Andrejem odpeljala.

«Kako pa je tam doli?» je vprašal svoje nove tovariše, ki so že preteklo leto drvarili v Slavoniji.

«Dobro je, zaslužek ni slab in zapraviti ne moreš dosti. Delo je sicer precej naporno, toda človek se počasi vsemu privadi.»

«Za delo mi ni mar», je odmahnil Janez. «Vajen sem ga. Pa stanovanje in hrana?»

«Sami si bomo kuhali. Stanovali pa bomo v lesenih kolibah. Na senu bomo spali...»

Vlak je hitel proti jugu. Znočilo se je že. Nekateri drvarji, ki so sedeli v kotih, so že naslonili glave in zadremali. Drugi so se tiho med seboj pogovarjali. Janezu ni bilo do spanja, Andrejcu pa je kmalu omahnila glava.

Ob enajstih so bili v Zagrebu. Tam so morali prestopiti v vlak, ki jih je odpeljal v slavonske ravnine.

Četrto poglavje.

Slavonija, nepregledna ravnina. Širni travniki in njive, ki segajo, kamor vidi oko. Vmes gozdovi, ki jih obrobajo in se izgublajo v daljavi na obzorju.

To je bil prvi vtis, ki je ostal Janezu o Slavoniji.

Ponoči je tudi njega premotil spanec. Ko se je zjutraj zbudil, je bila že vsa ravnina v solnce. Večina tovarišev je še spala. Tudi Andrejec, ki se mu je glava zibala, kakor bi mu hotela vsak trenutek odleteti. Vprašal je svojega soseda, ali se bodo še dolgo vozili.

«Še dobro uro, pa pridemo v Vinkovce. Tam nas čaka uradnik družbe, ki bomo pri njej sekali. Dve uri se bomo še vozili z vozom, pa bomo v gozdovih.»

Ura vožnje se je raztegnila v dve in na uradnika so morali tudi čakati. Šele opoldne so bili v mestu. (alje prihodnjic.)

pokorščine orožnikom na 120 Din denarne kazni. Novaku se kazni odloži za dve leti. Oproščen pa je bil Novak krivde, da bi bil tudi on metal kamenje. Za Zuna je zagovornik prijavil revizijo in priziv, Novak pa je sodbo sprejel.

* **Lubadar v belokrajinskih gozdovih.** V belokrajinskih gozdovih lubadar neusmiljeno uničuje drevje. Kmet je obupan, pa nima volje niti za pogozdovanje goličav, ker vidi že vnaprej usodo mladih drevesc. Samo v zadnjem času so morali posamezni posestniki posekati nad 30.000 smrek, med njimi g. Gido Šetina nad 2000, g. Alfonz Lackner nad 1200, medtem ko jih je lani posekal 1500, g. Janez Rožič nad 300 in tako naprej, pa so jim tako skoro uničeni gozdovi. Naravnost žalostno je gledati opustošene gozdove, ko vemo, da je Bela krajina po svoji obliki kraška zemlja, zaradi česar ji preti usoda Krasa. Vse delo za pogozdovanje ne pomaga, dokler nima Bela krajina svojega stalnega gozdarskega strokovnjaka. Vsa belokrajinska javnost prosi bansko upravo in druge odločilne činitele, da preprečijo nesrečo, ki preti čisto uničiti gozdove.

* **Dražba za napravo, dobavo in vožnjo gramoza za banovinske, železniškodovozne in subvencionirane ceste v območju sreskega cestnega odbora mariborskega** je razpisana 26. t. m. ob 10. dopoldne v sejni dvorani sreskega cestnega odbora v Mariboru, Koroška cesta 26/II, za vse cestne odseke v sodnem okraju mariborskem, 27. t. m. ob 10. dopoldne v uradnih prostorih sreskega cestnega odbora v Slovenski Bistrici za vse cestne odseke v sodnem okraju slovenjebistriškem, 28. t. m. ob 10. dopoldne v dvorani g. Zamolla Stanka pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah za vse cestne odseke v sodnem okraju svetolenartskem. — Skupaj se bo izdražilo za 373.203 km cest 9184 kubičnih metrov gramoza v skupnem znesku 731.750 Din. Dobava mora biti izvršena najkasneje do 30. septembra letos, za delne količine pa že tudi prej. Pogoje in pojasnila za dražbo dobe zanimanci pri pristojnih občinskih uradih in med uradnimi urami pri sreskem cestnem odboru v Mariboru.

* **Binkoštni izlet na morje** priredi «Sveta vojska» ob priliki romanja na Trsat. Z izkaznico «Svete vojske» bo imel vsak udeleženeec polovično voznino z vlakom, brezplačno vožnjo z ladjo po morju, preprosto prencišče zastoj in sploh vse ugodnosti, ki jih ima tak skupni izlet. Poseben vlak iz Ljubljane je zagotovljen; iz Maribora pa bo vozil le, če bo prijavljenih vsaj 300 štajercev, ki se bodo v nasprotnem primeru na Zidanem mostu pridružili ljubljanskemu posebnemu vlaku. Podrobna tiskana pojasnila dobi vsakdo brezplačno. Pišite dopisnico na naslov: «Sveta vojska», Ljubljana, Tyrševa cesta št. 17.

* **Žalostna usoda rudarja v Rusiji.** Med mnogimi, ki so še do danes ostali v Rusiji kot nekdanji avstrijski vojni ujetniki, je tudi 40letni bivši rudar Pavel Zakrajšek iz Lok pri Zagorju. Ujet je bil že v prvem letu svetovne vojne in odveden v Taškent, kjer životari še zdaj. Prvič je pisal domov leta 1916., od takrat prihajajo njegova pisma še precej redno. V vsakem pismu toži, da se mu ne posreči priti domov, dasi je poizkušal že vse mogoče. Pavlov oče je 62letni upokojeni rudar, ki ima s Pavlom vred 14 otrok. Pavel je njegov najstarejši sin. Oče je izdal za kolke raznih prošenj za sinov povratek že okrog 1000 dinarjev, ki si jih je pristradal od svoje skromne pokojnine. Zadnje pismo Pavla Zakrajška iz Taškenta je od 16. marca, domači pa so ga dobili 4. t. m. Pavel se je v Rusiji oženil in je poizkušal že vse mogoče, da bi preživel sebe in svojo družinico. Izvežbal se je v fotografiranju, izdeloval pa je tudi klobase in salame. V Taškentu pa so sedaj, kakor piše, hudi časi in mu vse spretnosti ne morejo pomagati. Mnogi delavci delajo le za najskromnejšo hrano, drugim pa je še huje, ker ne morejo najti posla. Pohištvo in tudi precej obleke iz boljših časov je moral že prodati v sedanji veliki tiskici.

* **Obup mladega obrtnika.** Te dni se je v lastni slikarski delavnici v Ormožu ustrelil v glavo komaj 29letni slikarski mojster Adolf Butja. Mladi

obrniki je bil ves dan dobre volje in ni prav nič kazal, da se je pripravljaj na tako obupen korak. Po naključju je prišel kmalu po dogodku v delavnico mizarški pomočnik Anton Kidrič, ki je ves prestrašen zapazil na tleh v mlaki krvi mladega obupanca. Na Kidričevo vprašanje, kaj je napravil, je Butja odgovoril: «Ustrelil sem se!» Na pomoč so nevarno ranjenemu prihiteli tudi drugi, a jih je nesrečni Butja zavračal, naj ga pustijo pri miru, češ, da hoče umreti. Bil je pri polni zavesti, čeprav mu je šla krogla malo pod možgani skozi glavo. Na kraj žalostne je prispel zdravnik gospod dr. Čarv in nudil Butji prvo pomoč, nato pa je odredil prevoz poškodovanca v bolnišnico.

* **Nesreča z orožjem.** V družini cvenskega župana g. Rožkarja se je na cvetno nedeljo zjutraj zgodila huda nesreča. Oba roditelja sta bila odšla v Ljutomer k maši, doma pa so bili le otroci: 18letni Ludovik, 17letni Adalbert, 15letna Marta in še manjši, ki so se nekateri pripravljali, da odidejo tudi v cerkev. Ludovik je nekaj stikal po nekem predalu, kjer je našel star samokres na boben. Misleč, da ni nabit, je nekajkrat pritisnil na jeziček; ko pa je nameril na sestro Marto, češ, zdaj te pa bom, je počil strel, ki je zadel dekle na desni strani tilnika. Prestrašen je odhitel takoj po pomoč; spravili so ranjenko z vozom v Ljutomer in potem z avtom v ormoško bolnišnico, kjer so ji odstranili kroglo, ki je bila obtičala na levi strani tilnika. Sreča je bila, da se je dekle, ki je učenka 4. razreda meščanske šole, v trenutku, ko je brat nameril na njo, obrnila v stran, sicer bi ji bila krogla prebila žilo odvodnico ali pa ranila hrbtenico. Zdaj se zdravi doma in je izven nevarnosti. Vsem pa bodi ta dogodek v svarilo, da je treba s strelnim orožjem ravnati previdno.

* **Žrtve velikonočnega streljanja v mariborski okolici.** Že več let niso možnarji tako pokali kakor letošnjo veliko noč. Čeprav oblastva z vso strogostjo izkušajo zaježiti to nesmiselno streljanje, vendar ne morejo zatreti te navade, ki je za letošnjo veliko noč zahtevala mnogo človeških žrtev, med njimi dve smrtni. Ves dan je na velikonočno nedeljo vozil v okolico reševalni avto, ki je prevažal iz vseh krajev ranjence v bolnišnico. Že rano zjutraj so bili mariborski reševalci obveščeni o strašni nesreči v Framu, kjer sta postala žrtvi streljanja 30letni hlapec Alojzij Majhen in 36letni Josip Abelstein, uslužben pri posestniku Pučeniku. Hlapca sta že zgodaj zjutraj odšla na bližnji hrib in pridno nabijala možnar. Ker se v možnarju ni hotel smodnik takoj užgati, sta se približala. V njuno nesrečo je nastala silna eksplozija v trenutku, ko je Majhen vzdignil možnar iz jame. Nesrečniku je odtrgalo desnico in razmesarilo obraz in prsni koš, iz katerega so izstopila srce in pljuča. Abelsteinu je odtrgalo desno nogo pod kolonom in razmesarilo lice. Ranjenca sta obležala v mlaki krvi nezavestna. Prihiteli so reševalci, ki so nesrečnika nemudno prepeljali v bolnišnico. Majhen je že med prevozom umrl, Abelsteinu so v bolnišnici odrezali desno nogo nad kolonom, vendar je malo upanja, da bo ostal živ. Drugo smrtno žrtev je zahtevalo velikonočno streljanje pri Zgornji Sv. Kungoti. 22letni posestnikov sin Drago Bajtek je streljal z možnarjem že pred rano mašo. Ravnal pa je tako neprevidno, da mu je možnar z vso silo udaril v trebuh. Bajtek se je takoj zgrudil na tla. Starši so ga prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer pa je kmalu podlegel poškodbam. Huda nesreča se je pripetila v nedeljo trem fantom v Sentovcu pri Slov. Bistrici. Možnar, ki je eksplodiral, je razmesaril glavi 19letnemu hlapcu Jerku Novaku in 22letnemu posestnikovemu sinu Josipu Pliberšku, 22letnemu delavcu Ivanu Bučarju je pa poškodoval desnico. Nesreča je doletela na Sp. Koreni 29letnega posestnika Ivana Hrastnika, ki mu je odtrgalo pri streljanju dlan desne roke in hudo poškodovalo obraz. Na Brunšvajgu pri Sv. Marjeti na Dravskem polju se je pri streljanju ponesrečil 18letni posestnik Matija Spaniger, ki mu je odtrgalo več prstov na desni roki. Iz Brezja so pripeljali 22letnega delavca Herzoga, ki je streljal s karbidom, pa mu je nenadno eksplodiral.

ASPIRIN
TABLETE

so po vsem svetu preizkušeno sredstvo zoper
ZOBOL,
prehlad, glavobol, revmatizem, in bolečine v sklepih. Zahtevajte vedno originalne zavitke.

V z. Jureta k. d.
Zagreb, Gajeva 32.

BAYER

Oglas je registr.
pod š. br. 22.822
od 23. XII. 1917

Herzog je poškodovan na obeh rokah. Slična nesreča je doletela tudi v Krčevini 18letnega ključavničarskega vajenca Rudolfa Birgaja, ki je bil hudo ranjen na glavi.

* **Dve žrtvi velikonočnega streljanja v ptujski okolici.** Stara navada, da se ob velikonočnih praznikih strelja, je tudi letos zahtevala v ptujski okolici nekaj žrtev. Tako je streljal s pištolo 26letni kmečki sin Ivan Cafuta iz Dravcev, ko se je vračal od večernic. Ravnal pa je z orožjem tako nerodno, da se je zadel v levico ni mu je strel razklal palec, del kazalca pa odtrgal. Še hujšo poškodbo pri streljanju je dobil Jernej Kajzba iz Stopnega, ki je tudi streljal s pištolo. Ta pa si je na levici odstretil več prstov. Oba poškodovanca sta se zatekla v ptujsko bolnišnico.

* **Smrtna železniška nesreča v Čretu.** Na veliki četrtki dopoldne se je zgodila na železniški progi pri voglajnskem mostu v Čretu pri Celju huda nesreča, katere žrtev je postal dveletni Ivan Zele, sinček prōgovnega delavca s Teharja. Ko je vozil dopoldanski osebni vlak iz Celja proti Teharju, se je igral otrok na železniški progi pri čuvajnici. Deček ni opazil bližajočega se vlaka. Strojevodja je takoj zavril vlak, a ni mogel več preprečiti nesreče. Otrok se je izkušal v zadnjem trenutku umakniti, a ga je že zadel odbijač lokomotive v glavo in mu zdrobil lobanjo. Strojevodja je ustavil vlak. Ljudje so hiteli otroku na pomoč, revček pa je bil že mrtev.

* **Smrt med delom.** Ko je nedavno Anton Rogač, čevljar iz Mlinega, pripravljaj drva na Straži pri Bledu, se je nenadno zgrudil na zemljo. Mimo idoči mizar Oražem z Bleda je hitro poklical Rogačevo ženo, ki je bila v bližini. Bilo pa je zaman, da bi nesrečnika spet oživil, ker ga je zadela kap. Z vozom so prepešali njegovo truplo na dom, kjer so ga položili na mrtvaški oder. Vaščani sočuvstvujejo z ubogo ženo, ki je tako nenadno izgubila svojega moža. Pokojniku blag spomin, žalujoči vdovi naše scžalje!

* **Samomori med kmečkimi dekletji.** Tik pred prazniki so se izvršili trije samomori kmečkih deklet pri Kapei. Na velikonočno soboto so pokopali 22letno hčerko posestnika Domanjka iz Hlaponcev, ki je nekaj dni prej zaužila v samo-

morilnem namenu arzenik in po hudih mukah umrla. Prav na dan pogreba te nesrečnice se je s solno kislino zastrupila 21letna Hrašovčeva, ki je po poldrugournem trpljenju izdihnila. Še istega dne si je hotela končati življenje kmečka hčerka 24letna J. M. iz Očeslavcev. Nesrečnica se bori s smrtjo.

* **Dva požara.** V upravi zdravilišča v Slatini Radencih je nedavno nastal na do sedaj nepojasnjen način požar in naredil veliko škodo v skladiščih. Škoda je po večini krita z zavarovalnino. Na veliki petek pa je ponoči okoli pol 24. začela goret viničarija g. Kolárja v Melanjskem vrhu. Zaradi pomanjkanja vode in gasilnih priprav je zgorelo nato gospodarsko poslopje cerkvene nadarbine Sv. Petra pri Gornji Radgoni.

* **V zraku je...** Ko je perilo s pomočjo Schichtovega Radiona zopet bilo kakor sneg in ko dišil prijetno po svežem, je opravilo na milijone čvrstih kisikovih mehurčkov svoje delo. Zakaj ta vrla armada v Schichtovem Radionu pribrani gospodinji težavni in dolgotrajni belež perila na planem. S Schichtovim Radionom — tem samodejnim pralnim sredstvom — se prenese ta belež naravnost v pralni kotel. Zdaj ni treba gospodinji drugega, kakor dobro paziti, kako ga je treba uporabljati. Schichtov Radion pere sam in ji pomaga lepo beliti.

* **Požar v Halozah.** Nedavno ponoči je nenadno začelo goret v kletno poslopje v Dežnem pri Sv. Trojici v Halozah, last posestnika Antona Filipaja. Poslopje je bilo leseno in je do tal pogorelo, ker ni bilo v bližini vode in ne drugih gasilnih pripomočkov. Poleg poslopja so zgoreli tudi sodi z okoli 500 litri vina, vinogradniško orodje in nekaj slame. Sumi se, da je ogenj nastal zaradi malomarnosti kakega ponočnjaka, ki je prišel v klet spat, ker ni v postelju nihče prebival.

* **Smrtina nesreča rudarja pod vlakom.** Huda nesoda je doletela na velikonočno nedeljo rudarja Rudolfa Breclja iz Liboj, ki ga je med postajama Petrovčami in Zalcem zvečer vlak podrl in do hartvega povozil. Na kraj nesreče so takoj odšli orožniki, da ugotovijo vzrok nesreče.

* **Velik požar na Homecu.** Nedavno okrog 3. jutraj je na nepojasnjen način nastal požar pri posestniku Alojziju Repniku na Homecu. Goreti se začelo v šupi. Ogenj je uničil vso šupo, kaščo, hlev, svinjak, svinjsko kuhinjo, vse poljsko orodje, dva para konjske opreme in več drugih reči. Zgorela sta tudi dva prašiča. Pri gašenju se je posestnik Repnik hudo ponésrečil; dobil je hvarne opekline po rokah in po nogah in so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico. Prav tako je bil opečen tudi njegov sin Ciril; opekline so pa lažjega značaja in je lahko ostal v domači skrbi. Močan veter je zanesel ogrek na posestvo posestnika Primoža Prešerna, kateremu so zgoreli dvojni kozolec, gospodarsko poslopje s podom, in več drugih reči. Repnik ima 45.000 dinarjev, Prešeren pa 60.000 dinarjev škode. Medtem ko je bil prvi samo malenkostno zavarovan, je drugi po večini krit z zavarovalnino. Na kraj požara so prihiteli gasilci iz Radomlja, za njimi pa gasilci s Homeca, iz Duplice, z Vira, iz Bonačeve tovarne, iz Mengša in iz Domžal. Združenim gasilem se je posrečilo ogenj pogasiti.

* **Slaboumen požigalec.** Povzročitelj nedavnega požara v Prhovecu je slaboumen berač, ki je že spravljen na varno. Naslednji dan po požaru so namreč vaščani postali pozorni na okrog 40-letnega šepajočega berača, ki si je nekatere hiše ogledoval s čudno pozornostjo. Prenočeval je v hlevu pri posestniku Čerinu v Izlakah in ponoči se gospodar po naključju opazil, kako sumljivi tuje pri hlevu prižiga butaro drv. Njegovo opozetje so gospodar in sosedje opazili baš v skrajnem času, kajti ogenj se je dvigal že blizu strehe. Ko so požigalca prijeli, je zmedeno pripovedoval, da se je hotel samo malo pogneti. Ko so nevarnega človeka privedli na orožniško postajo, je takoj priznal požig v Prhovecu. Na vprašanje, zakaj je zažgal, ko mu ni vendar nihče storil kaj zalega, je dejal, da mu je cigareta padla v sano

pa si je mislil, naj le gori, ker je mrzlo in ker bo tako lepo gledati, ko bodo vsi zbežani letali sem in tja in bo tako pokalo in prašketalo tramovje. Povedal je tudi, da je doma s Kočevskega, da mu je ime Jože Tomič in da je že nekje pri Kočevju zažgal neko hišo, ker je to pač tako prijetno. Mož je govoril čudno kočevsko mešanico nemškega in slovenskega jezika, omenjal je tudi, da mu je dobro znan kraj Devica Marija v Polju. Iz tega bi se dalo sklepati, da je bil najbrž že v blaznici. Pri njem so našli okrog devet polnih in nekaj praznih škatic vžgalic. Nevarnega človeka so odpeljali v zapore litijskega sodišča.

* **Krvav spopad na vasi.** Ze dalje časa se je opažalo v premožni Veliki Loki pri Višnji gori med vaščani precej napeto razmerje in nedavno je res prišlo do ostrega nastopa med dvema sosedoma zaradi ničvedne zadeve glede neke poti preko dvorišča enega izmed obeh, ki jo je drugi še do zadnjega stalno uporabljal. Janez Mehle, 30 let stari sin posestnice iz Velike Loke, je v hudi razdraženosti med preprirom zabodel s kuhinjskim nožem 22letnega posestnikovega sina Antona Šveda v levo ramo. Prizadejal mu je hudo rano. Z drugim zamahom mu je prerezal dlan na roki. Napadencu je skočil na pomoč njegov oče, stari Antoh, kar pa ga je skoro stalo življenje. Napadalec je menda podivjal in sunil očeta Šveda z nožem v levo stran prsi s tako silo, da se mu je nož v roki zlomil. Nastalo je naravno po tem činu grozno razburjenje po vsej vasi. K sreči se je rana končala, kakor je pokazal prvi zdravniški izvid, tik pred srcem. Ranjenca sta bila odpremljena v ljubljansko deželno bolnišnico, Mehletovega Janeza pa so orožniki odvedli v zapor višnjegorskega okrajnega sodišča.

* **Čudno ozdravljen mutec.** Tudi v 20. stoletju se gode čudeži. Tako je prišel do besede 30letni možak Jozve, ki ni mogel govoriti že dve polni leti. Molčal je, hodil po širnem svetu in beračil. Prijet gorj pod Gorjanci Jozve ni dal od sebe nobene besede, vendar se je njegov molk zdel orožnikom v Vinjem vrhu močno sumljiv. Trdo so ga prijeli, Jozve pa je vztrajno molčal. Poizkusili so zadnji lek, ki pa je zelo dobro uspel. V njegovo zasilno celico je nenadno stopil orožnik in mutca pozdravil z »Dobro jutro!«. Pa glej čudo, mutcu se je zareklo in je orožniku vrnil pozdrav. Zda je so mu orožniki posvetili še večjo pozornost in so dobili pri njem ob podrobni preiskavi v gornji podvleki hlače zašitih celih 2100 dinarjev, v sukniču pa 180 dinarjev. Neznancu je pa zaradi hitrega ozdravljenja odpovedal spomin. Ni se mogel spomniti, kje in kako je doslej živel. Ve le to, da je iz Novega Marofa pri Varaždinu. Ko so mu orožniki povedali, da jim ta kratka izpoved ne zadostuje in da ga morajo spričo njegovega čudnega vedenja odvesti v njegovo domovinsko občino Novi Marof, je pričel Jozve lepo prositi, naj ga spravijo kar v novomeške zapore, nikakor pa ne v njegov rojstni kraj. Vse njegove prošnje pa so bile zaman. Čudno ozdravljeni in dosti premožni mutec je moral v spremstvu orožnikov s prvim vlakom v domovinsko občino. Orožniki sodijo, da jim je padel v roke zelo nevaren in prekanen tiček.

* **Obsojena vlomilska družba.** Te dni se je zagovarjala pred malim kazenskim senatom v Mariboru sedemčlanska vlomilska tolpa, ki je lansko jesen in zimo strahovala prebivalstvo Maribora in okolice. Kolvodja je bil France Pešel, njegovi pomagači pa 19letni delavec France Zanko, njegov 22letni brat slikarski pomočnik Ivan, 33letni krojaški pomočnik Bogomir Majer, njegov 27letni brat krojaški pomočnik Avgust, dalje 28letni vrtnarski pomočnik Ferdinand Hauri in 47letna starinarica Marija Mahorjeva, ki je razpečevala ukradeno blago. Družba je izvršila ogromno število tatvin. Obsojeni so bili: Pešel na 5 let težke ječe, France Danko na 18 mesecev robije, Ivan Danko na 10 mesecev strogega zapora, Bogomir Majer na 6 mesecev strogega zapora, Ferdinand Hauri na 18 mesecev robije in Mahorjeva na 3 mesece strogega zapora.

* **Nesrečni 50dolarski ček.** Po pravilniku o prometu z devizami in valutami je prodajanje ali nakupovanje čekov v svobodnem prometu strogo zabranjeno in so za prestopke določene visoke kazni. Omenjene poste sme opravljati v naši državi le Narodna banka in pa od Narodne banke v to pooblašteni zavodi. Da je res tako, je morala izkusiti tudi trojica ljubljancanov, ki je po svoji lastni nepremišljenosti zabredla v nesrečo. V nekem javnem lokalu je ponujal posestnik V. januarja lastniku lokala v nakup ček za 50 ameriških dolarjev. Iz kupčije pa ni bilo nič, ker je lastnik lokala izjavil, da se s takimi rečmi ne ukvarja in da zato ne kupi ničesar. V naslednjem trenutku so detektivni posestnika prijeli, mu odvzeli ček in pa še 704 Din, ki so jih našli pri njem. Vso gotovino je oddala policija davčni upravi za mesto Ljubljano do odločitve v razpravi. Pri zaslišanju je izjavil V., da ček sploh ni bil njegov, temveč da mu ga je izročil uradnik nekega denarnega zavoda s prošnjo, naj ga izkuša kolikor mogoče ugodno vnovčiti. Zaslišani uradnik je izpovedal, da je ček sicer res dal dotičnemu posestniku, toda le zato, da stori prijateljsko uslugo svojemu dobremu znancu, bivšemu trgovcu, ki mu je ček prinesel s prošnjo, da ga proda, kakor pač najbolje ve in zna. Trgovec je poudarjal, da ni vedel, kako bo uradnik ček vnovčil, pač pa mu je bilo znano, da se čeki pod roko bolje spravijo v denar kakor v denarnih zavodih, ki so plačevali takrat po 68 do 69 Din za ameriški dolar. Tudi trgovec ni priznal čeka za svojo last, marveč je trdil, da je last enega njegovih ožjih prijateljev. Izročil je ček uradniku denarnega zavoda pač v najboljšem prepričanju, da ga bo ta najugodnejše spravil v denar, ker se na take reči bolje razume. Zamotana zadeva je prišla pred ministristvo financ, oddelek državnega računovodstva, ki je obtožilo vse prizadete prestopka po členu 1. pravilnika o prometu z devizami in valutami. Posestnik in posredovalec iz denarnega zavoda bosta morala plačati vsak po 2000 Din in trgovec 1000 Din globe. Zraven tega znašajo takse pristojbine za prva dva po 200 Din in za tretjega 100 Din. Ček zapade v korist državne blagajne, trojica pa ima pravico pritožbe na državni svet.

* **Dekla je umorila gospodarja.** Nedaleč od Ptuja v prijazni gostilni pri »Suhi veji« v Turnicah se je na veliko noč zvečer odigrala krvava zaloigra. Pred 12 leti se je gostilničar Ignac Emeršič priženil k bogati priletni Genovefi. Njun zakon je bil srečen vse dotlej, dokler ni prišla k hiši dekla Marija Vreževa, doma iz Zetal. Kmalu se je med njo in gospodarjem razvilo razmerje, kar je imelo za posledico hude domače spore. Dekla si je znala gospodarja pridobiti, da ji je dal zapisati 20.000 dinarjev. Ta znesej naj bi prejela po njegovi smrti. V zadnjem času pa se je gospodar spet sprijaznil z ženo, kar ni bilo všeč dekli, ki se je začela bati za zapisani ji denar, in to tem bolj, ker si je že izbrala drugega ljubimca. Na veliko noč zvečer je nastal med gospodarjem in dekle prepri. Ko je gostilničar sedel v kuhinji pri mizi, je dekla pograbila dolg kuhinjski nož in ga zabodla nesrečnemu možu naravnost v srce. Emeršič je mrtev obležal na stolu za mizo. O zločinu je bilo obveščeno orožništvo, ki zdaj išče pobeglo morilko.

* **Tatvina.** V Breznem v dolini med Dolom in Rimskimi Toplicami, kjer je bil nekoč tudi rudnik, se je izvršila pretkana tatvina. Okraden je bil 68letni bivši rudar Matija Cestnik, sedaj hlapec pri posestniku in trgovcu g. Kozoletu. Tatvina se je izvršila tako-le: Po 10. zvečer je prišel neki neznanec buditi hlapca, češ, naj mu gre s priprego pomagat izvreči njegov polno natovorjen voz na vrh hriba. Cestnik se je v začetku branil, da ne sme tega storiti brez gospodarjevega dovoljenja. Nato se je navidezni ponočni voznik odstranil od hlapčevega okna, a se je kmalu vrnil, češ, da mu je gospodar g. Kozole že dovolil priprave. Hlapec je v dobri veri, da je vse to res, vpregel konja, tuji voznik pa je izginil, češ, da gre naprej k svoji vpregi. Ko pa pride hlapec Matija s konjema na lice mesta, ni v veliko začudenje našel nikogar tam. Vrnivši se domov v hlev in v svojo sobo

poleg hleva je opazil, da so mu v tem času izginiti nova obleka, ki si jo je nabavil za praznike, druga že malo ponošena obleka, par dobrih čevljev in ura budilka. Tat je prišel v hlapčevo sobo skozi odprto okno. Orožniki so mu že na sledu.

* **Požigalec lastne domačije pred sodniki.** Pred mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča sta stopila te dni zakonca 33letni Anton Obrovnik in njegova 10 let starejša žena Terezija iz Broda pri Dravogradu, ki sta bila obdolžena, da sta visoko zavarovala svojo zadolženo domačijo, katero je Obrovnik na prigovarjanje svoje žene 30. junija predlanskim sam zažgal. Gasilci so le z velikim naporom rešili sosednja poslopja, medtem ko je Obrovnikova domačija pogorela do tal. Proti Obrovnikoma je bila uvedena preiskava, ki pa je bila zaradi pomanjkanja dokazov ustavljena. Požigalec sta prejela tedaj od dveh zavarovalnic izplačanih 19.000 Din, ki sta jih pa naglo zapravila. Ko je nastopilo v hiši zopet pomanjkanje denarja, sta se zakonca pričela prepirati in si pri tem očitati požig. Ti očitki so prišli na uho tudi orožnikom, ki so zakonca izročili sodišču. Medtem ko je mož požig odkrito priznal in se izgovarjal, da ga je prisilila k zločinu žena, je Obrovnikova vse tajila. Senat je obsodil Antona Obrovnika na dve leti robije, medtem ko je bila žena Terezija zaradi pomanjkanja dokazov oproščena.

* **Drzen vlom** je bil izvršen v Mariboru. Neznani svetrovci so obiskali v noči od sobote na nedeljo pisarno čarinskega posrednika Josipa Jakliča na Meljski cesti. S silo so odprli vrata, ki držijo v pisarno, navrtali veliko železno blagajno in pobrali iz nje nad 70.000 dinarjev in dva dragocena briljanta, vredna nad 30.000 dinarjev. Policija je prepričana, da gre za dobro organizirano vlomsko tolpo, ki je pred tedni vlomila tudi pri tvrčki Štajner in Dolenc.

* **Kričeč primer podivjanosti.** Novomeško sodišče se je bavilo s primerom nezaslišane podivjanosti. Obravnavalo je krvav dogodek, ki se je izvršil letos v noči 26. januarja. Ugledni dolenski rodboljub, posestnik in gostilničar Drenik Jože, je ležal na mrtvaškem odru in so se v njegovi hiši k običajnemu čuvanju mrliča zbrali fantje in dekleta iz okoliških vasi. V hišo, ki je bila vso noč odprta, so seveda prihajali mnogi fantje tudi iz gostiln. Svojo objestnost so hoteli stresti na nekim vajencem, za katerega se je pa zavzel kovaški pomočnik Verbič Mirkó iz Bršljina, ki se je že tedaj zavedal, da se bodo objestni fantje znesli nad njim. Že v hiši so mu grozili in ko so se okrog 3. zjutraj odpravljali, so se najprej že pred hišo preekali med seboj, potem pa so se složno odločili za zasledovanje Verbiča. Dohiteli so ga na vaškem mostu nekaj korakov od njegovega doma ter se zakadili vanj. Verbič, ki je videl, da ga hočejo napasti z noži, se je med tekom sam vrgel na tla, da bi se umaknil udarcem, napadalcu pa so ga obkolili in 24letni Potočar Franc ga je dvakrat z nožem sunil v hrbet. Rani sta bili zelo nevarni in so Verbiču komaj rešili življenje v kandüski bolnišnici. Napadalec se je potem še vrnil pred Drenikovo hišo, da bi se še tam s kom sprl in stregel. Z nožem je ranil tedaj še dva druga fanta. Pred sodniki se je, kakor je pri takih krvavih izgredivih, že običajno, zagovarjal z vinjenostjo. Obsojen je bil na 6 mesecev in 7 dni strogega zapora in v plačilo bolniških in drugih stroškov svoje žrtve.

* **2700 prič bo zaslišanih.** Kaj takega še ni bilo v naši državi. Sodna obravnava, zaradi poneverbe v Banji Lukii, kjer mora sodišče v preiskavi zaslišati okoli 2700 prič, medtem ko jih bo na glavni razpravi v jeseni, ako bo dotlej preiskovalni sodnik dokončal svoje ogromno delo, okoli tisoč. V lanskem poletju se je v Kotor Varoši v tamošnji sreski pomožni ustanovi razkrila poneverba. Poneverjenih je bilo nad 250.000 Din državne denarja in krivec je bil v uradu te ustanove nameščen Abdulah Dizdarevič, ki pa je izginil. Dizdareviča je vse smatralo za poštenega človeka in sam tedanji sreski načelnik je imel največje zaupanje vanj. Ko pa je prišla kon-

trola, ki naj bi bila pregledala poslovanje v ustanovi, je Dizdarevič pobegnil in sreski načelnik je tako doživel zelo neprijetno razočaranje. Pregled blagajne je v prvem trenutku ugotovil okoli 100 tisoč dinarjev primanjkljaja, ki pa je po natančnejši preiskavi narasel nad 250.000 Din. Dizdarevič se je skrival v Doboju, kjer je čakal ugodnega trenutka, da bi pobegnil v Italijo. Toda zasledili so ga in zaprli. Preiskava se je pričela in je poleg poneverbe v sreski pomožni ustanovi prišel na dan še cel kup drugih Dizdarevičevih grehov. Ugotovilo se je, da je Dizdarevič ponarejal prejemke na račun plačanih kazni za gozdne prestopke in tako poneveril nad 200.000 Din. Da še natančno ugotovi ta poneverba, bo preiskovalni sodnik banjaškega okrožnega sodišča zaslišal okoli 2700 oškodovanih kmetov v katero-varoškem srezu.

* **Lepe bele zobe dobite in istočasno odstranite neokusno barvani zobni obložek s stalno uporabo znane in dobre Chlorodont zobne paste.** Poskuš Vas bo prepričati. Tuba 8 Din.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

IZ MORAVSKE DOLINE.

Občni zbor krajevne organizacije JKRD. — Skrb za javne ceste. — Moravče pod drabnogledom.

Moravče, aprila.

V nedeljo 2. t. m. smo imeli redno letno skupščino krajevne organizacije vsedržavně stranke. Udeležba je bila prav obilna. Najbolj številno je bila zastopana moravska občina; mnogo jih je prišlo tudi iz Drtije. Peče pa so se osamosvojile in ustanovile svojo krajevno organizacijo, v kateri so združene skoro vsi občani.

Zbor se je vršil v Zadržnem domu. Otvoril ga je predsednik g. Tome, ki je kot namestnik narodnega poslanca podal kratek, a izčrpen pregled političnega stanja v državi, srezu in banovini. Nato so poročali nekateri odborniki o delovanju organizacije, potem pa so se vršile volitve novega odbora. Za predsednika je bil ponovno izvoljen župan g. Ignacij Tome, mož vztrajnega dela in odločne volje. Določili smo nadalje, tri člane nadzornega odbora in odposlance za sresko skupščino. Med slučajnostmi smo čuli razne predloge in nasvete za nadaljnje uspešno delo. Razšli smo se v zavesti, da nas je čezdalje več ter da se nikogar ne bojimo.

Naše ceste so v prav lepem stanju. To pa zato, ker so dobro oskrbovane. Odpravljeni so nerodni jarki, ker se gleda na to, da dobivajo ceste čim bolj izbočeno obliko. Ožine profi Vatam so skoro izginile. Veje, ki so poprej visele na cesto, so odstranjene, in po cesti ne bo več rasla trava. Županstva pa skrbijo za druge javne poti. Tu pa lam popravljajo mostove, zasipejo nižine in vršijo razna izboljševalna dela. Tuje, ki bodo letos obžudovali krasoto moravske doline, bodo nedvomno dali priznanje našemu javnemu gospodarstvu, ki dviga prirodno lepoto naše ožje domovine.

Čitali smo nedavno, da smo Moravčani molčeči ljudje, kar pa ni povsem točno. Celó preveč smo zgovorni. Zlasti brez potrebe zgovorne so bile tiste osebe, ki so sanjale lani o velikih izpremembah, a so računale brez krmarja. Pri nas je stara navada, da objemamo prijatelja ne glede na njegove napake, medtem ko smo nasproti tistim, ki nam niso po volji, hladni in nespravljaljivi. Vse, kar ti govorijo ali napišejo, je laž, pa naj bo resnica še tako očitna. Poslušanje pod okni ni lepo, a je prav tako nečastno postajanje okrog občinske pisarne. Obsojamo tako zvano ovajanje. Ogabno pa je tudi vračanje udarca z udarcem. Kar nečemo, da bi drugi storili nam, tudi mi drugim ne smemo storiti.

Med slikarji.

Prvi slikar: «Ali nisem naslikal tega osla, da se videti kakor živ?»

Drugi slikar: «Sliki res ne manjka drugo kakar tvoj podpis, pa gre lahko na razstavo...»

BELOKRAJINSKO PISMO.

Stiske in težave. — Delavnost sokolske čete v Podzemlju. — Krepka narodna zavest.

Podzemelj, aprila.

Zé dolgo se nismo oglasili v «Domovini», dasi jo radi čitamo. Saj pa je «Domovina» tudi edini glasnik, ki piše iskreno in odkritosrčno. Poleg tega pa ne manjka v njej zabave in ne nauka. Zato dobiva vedno več prijateljev med nami.

Stiska tudi pri nas gošpódári tako kakor še nikdar, zlasti zaradi tega, ker smo imeli zadnji dve leti grozno sušo, tako da nam zdaj primanjkuje semenskega krompirja, krmé in sploh vseh živil. Pomoč je nujno potrebna. No, glede krompirja nas je delno rešila banska uprava, ki nam ga je poslala tri vagone po 60 par za kilogram. Žal je, da siromaki niso imeli niti tega malenkostnega denarja. Letós spet ne kaže bolje; dežja ni in zemlja je vsa izsušena.

Ceprav je stiska na vseh koncih in krajih, nismo izgubili volje za napredek. Društveno življenje je pri nas v lepem razmahu. Zlasti sokolska četa se pridno vadi za pokrajinski sokolski zlet v Ljubljani, za katerega vlada veliko zanimanje tudi pri nas med kmečkim ljudstvom. Četa ima lepo knjižnico, ki je odprta vsako nedeljo vsakomur. Segajte po knjigah, ker tudi duševna hrana je človeku potrebna. Nekaterim je naša sokolska četa hud tren v peti. Ti se gotovo ne zavedajo, da je to nad vse potrebna narodna organizacija. Rečemo samo to, da zdaj ni čas za prepire. Složno se borimo za olajšanje stiske, ki tepe predysem kmeta, delavca in obrtnika. Nedavno se je pri nas osnovalo tudi Društvo kmečkih fantov in deklet. Naj omenimo, da imamo v naši občini še dve gasilni društvi, ki res lepo delujeta.

Protisokolsko pastirsko pismo je padlo pri nas na trda kremenita tla in se razbilo v nič. Tudi punktacije so pridigovali pri nas neki ljudje, a so se opekli. Naleteli so namreč na hudo ogorčenje, s čimer so naši Podzemeljčani pokazali, kako trdna je njihova narodna zavest in kako pri sreju jim je naša lepa in močna Jugoslavija.

PREKMURSKI GLASNIK

Prijet požigalec. V okolici Fokovec je bilo v zadnjem času več sumljivih požarov; in preiskave so dognale, da niso nikjer bili, vzroki, dobičkoželjnost, maščevanje, ali nestraša. Odločna preiskava je kmalu dovedla do uspeha in so orožniki aretirali še mladoletnega krojaškega pomočnika, C. Ludovika, ki ga je ljudstvo že od vsega početka osumilo zločinskih požigov. Ob koncu prejšnjega meseca so bili v bližini Fokovec kar trije požari v eni noči. Okrog 21. ure je nastal ogenj pri posestniku Barbariču, kjer so zgorle velike količine slame, ki jo je imel spravljeno pri gospodarskih poslopih. Nevarnost za poleg stoječe zgradbe je bila izredno velika, vendar se je posretilo ogenj omejiti. Pri požaru je pomagal gasiti tudi C. Ludovik, in še prav mnogo se je udeleževal. Ni pa bil še ta požar udušen, ko se je C. Ludovik neadno odstranil z izgovorom, da gre domov po sukno. Kmalu po njegovem odhodu je plamen živnil iz gospodarskega poslopja pri posestniku Podlesku. Med prihitelemi reševalci je bil tudi C. ter je z isto vneto pomagal gasiti kakor pri prejšnjem požaru. A čudno, komaj je bil požar toliko omejen, da je bila odstranjena večja nevarnost za ostala poslopja, je spet C. izginil, češ, da pojde domov. Razumljivo je, da je bil strah ljudstva velik, ko je takoj nato nastal požar pri očetu osumljenca. Ker se je C. tako smešno obnašal, ni čudno, da je takoj padel sum na njega. Ta sum je okreplil še prizor, ki ga je videl neki sosed, ko je prihitel na dvorišče, kjer je nastal zadnji požar. Našel je namreč osumljenca, kako je slonel na vrtni ograji in brezbrizno motril plamene, ki so se dvigali iz slame. Šele ko je C. opazil soseda, je planil k pogorišču in začel vneto gasiti. Proti osumljencu je zbranih že toliko dokazov, da se mu ne bo lahko izp...

NAŠI NA TUJEM

Iz Erkerschwicka (Nemčija) nam pišejo: Dne 9. t. m. smo tudi pri nas ustanovili Narodno žensko društvo. Pozivu g. Pavla Bolhe so sledile vse zavedne jugoslovenske žene in dekleta, kar jih imamo v Erkerschwicku. Se celo iz Suderwicha so nas obiskale in pristopile v naše društvo. Na ustanovni zbor je prispele g. Pavel Bolha v spremstvu g. Doberška. Po kratkem govoru o pomenu in svrhi Narodnega ženskega društva smo vse navdušeno pozdravile ustanovitev potrebnega društva. Izvoljene so bile: za prvo predsednico ga. Terezija Zorkova, za drugo predsednico ga. Marta Savškova, za tajnico ga. Marija Horvatičeva, za blaginico ga. Jožefa Lokarjeva, za njeno namestnico ga. Ana Kovačeva in za preglednico ga. Marija Drevova. Po ustanovitvi društva smo še malo počastili god zveste Slovenke Marije Horvatičeve. V čast smo ji zapeli tudi nekaj lepih slovenskih pesmi, ki jih je spremljala harmonika njenega sina Franca. Slovenske pesmi so nam edino tolažilo v tujini. Vsem bralcem in bralkam «Domovine» v tujini in doma pošiljamo srčne pozdrave.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vrši vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

ŽENSKI VESTNIK

Boj proti moljem

Preganjanje letelih moljev je popolnoma odveč in brez pomena. Kvečjemu kaj ubijemo ali polomimo pri preganjanju. Kdor hoče ta mrčes uspešno preganjati in zatirati, mora vsaj nekoliko poznati njega življenje in navade.

Molji, kakor tudi njih številni soplemenjaki, so nočne živali. Oni molji pa, ki zvečer letajo okrog luči, so ponajveč odteljivi samec ali pa samice, ki so že zalegle jajčeca in so se tako že izživele in nimajo več potrebe se skrivati. Kadar jih pa preganjamo, opazujemo, kam bežijo, ker tako najlaže izsledimo skrivališča in nov zerodek kakor tudi ličinke in pravkar izležene mlade samice. Če torej ubijemo eno tako mlado samico, ne ubijemo s tem le enega molja, ampak okroglo 200 potomcev.

Molj je, kakor rečeno, nočna žuželka, in se skriva najrajši v blago, ki je v temi, v obleke v temnih omarah, v tapcirano pohištvo itd. Molj je tudi slab letalec. Sovraži zato solnce in preprih. V poletju pomori solnce jajca moljev in bube, ki so na temnih blagovih, že v pol ure, na svetlem blagu pa po eni uri. Blaga iz rastlin pa molji ne razjedajo, zato je priporočljivo, da stvari, katere hočemo obvarovati, zavijemo v tako blago (platno, papir). Terpentinov vonj časopisnega papirja jim je tudi zelo neprijeten. Zato zamašimo vse špranje s časopisnim papirjem.

Če so pa kljub vsem varnostnim ukrepom zašli molji in drugi podobni škodljivci v take omare in zaboje, uporabljajmo za njih uničenje razne strupe, ki pa ljudem niso škodljivi. Tako sta petrolej in milnica učinkoviti sredstva, ki pa morata doseči živali, da jih pokončata. Strupi, povzročajoči pline, pa škodujejo vsakovrstnemu mrčesu s tem, da mu onemogočijo dihanje in ga zadušijo.

Proti moljem uspešno uporabljajo tudi tako zvani paradichlorbenzol. Drug strup, ki povzroča pline in je tudi za ljudi škodljiv, je pa žvepleni

plin. Zato ga uporabljajmo le v popolnoma zaprtih prostorih.

Najbolje je, če kupimo take vrste blaga, ki so že preparirane z zaščitnimi sredstvi zoper molje, ali pa da damo dragoceno blago prepočiti z zaščitnimi sredstvi.

Za kuhinjo

Ocvrti jetrni emoki. Četrť kile svinjskih ali telečjih jeter zmelji na strojčku, zraven zmelji tudi pet dek slanine in pol žemlje, ki si jo namočila v mleku in dobro otisnila. Nato primešaj jetrom še eno jajce, žlico smetane, malo narezanega drobnjaka, peteršilja, drobno sesekljane čučule, malo popra, soli ni toliko drobtin, da dobiš bolj redko zmes. Vse skupaj dobro zmešaj, postavi na štedilnik in mešaj tako dolgo, da se zmes več ne prijemlje ne kuhalnice ne lonca. Ko se jetra raztepenem jajcu in drobtinah, potem pa jih ocvrti na vroči masti. Daš s solato na mizo, lahko pa tudi z zeljem, ohrovtom ali podobnim.

Puding z gnjatjo. Zmelji na strojčku četrť kile kuhane gnjati in 18 dek kuhanega olupljenega krompirja. V skledi pa dobro mešaj 10 dek sirovega masla in tri rumenjake, da naraste. Primešaj nato žlico moko, soli, zmleto gnjat in krompir ter sneg treh beljakov. Pudingov môdel dobro namaži, stresi vanj pripravljeno zmes, ga zapri in kuhaj v kropu eno uro. Kuhanega stresi na topel krožnik in zabeli s sirovim maslom in drobtinami. Daš kot samostojno jed s solato na mizo.

Lešnikova torta. 20 dek lešnikov deni v pečico, da kožica razpoka in da jo lahko oluščiš, nato lešnike zmelji. Dve rebri čokolade v pečici zmehčaj. Čokolado, pet rumenjakov in 15 dek sladkorja dobro mešaj, da naraste, nato primešaj pet dek drobtin, ki si jih poškopila z rumom, in zmleto lešnike. Nazadnje primešaj še sneg petih beljakov in noževno konico pecilnega praška. Tortni môdel dobro namaži s sirovim maslom, ga potresi z moko in stresi pripravljeno zmes vanj, nato torto speci. Drugi dan torto prereži in jo nadevaj. Nadev: Tri rumenjake in osem dek sladkorja dobro mešaj, primešaj osem dek zmletih mandeljnov ali lešnikov, dve žlici vanilijevega likerja in četrť litra sladke stolčene smetane. S tem nadevaj torto in jo tudi po vrhu pomaži. Po vrhu jo potresi še z zmletimi lešniki. Če hočeš, lahko torto še okrašiš z drobnimi sladkornimi jajčki, ki jih dobiš v vsaki trgovini o Veliki noči.

ZANIMIVOSTI

Letos bo hroščovo leto

Kmetje mnogih dežel pričakujejo s precejšnjo skrbjo, kaj bo v bližnjih tednih, ko se bodo začeli majski hrošči dvigati iz zemlje, kajti leto je za mnoge dežele tako zvano hroščovo leto. Vremenske prilike zadnjih dveh zim so bile takšne, da obetajo posebno velike roje tega mrčesa, ki spada med najhujše sovražnike sadovnjakov in gozdov.

Del teh škodljivcev ima triletno, drugi del štiriletno razvojno dobo. Ko izležejo samice jajčeca (vsaka po kakšnih 30) po navadi v rahlo zemljo, so opravile svoje življenjsko delo. Iz jajčec se izvalijo čez nekoliko tednov ličinke, ki se pričnejo takoj hraniti s koreninami rastlin. Za zimo se zakopljejo nekoliko globlje v zemljo in prespijo do naslednje pomladi, ko pričnejo znova uničevati korenine. Ko so se zlevile, prebijejo drugo zimo ponovno v spanju. V tretjem letu so dozorele za zabubitev in v avgustu ali septembru so hrošči prav za prav že dorasli, a vendar prespijo še eno zimo, nato pa pričnejo pomladi četrtega leta kar v rojih siliti iz zemlje v zrak.

V hudih hroščevskih letih se dvigajo v tako velikih rojih, da je zemlja marsikje preluknjana kakor rešeto. Natančno poznanje njihovega razvoja in drugih okoliščin je najboljšo sredstvo za

zatiranje nevarnih škodljivcev. Zato je umljivo, da jim znanost posveča vso svojo pažnjo. Dolgoletna opazovanja so nam omogočila sestaviti nekakšne vrste hroščevski koledar in hroščevske karte, ki morejo pravočasno poučiti, katero ozemlje bo v tem in tem letu prizadeto. Dogaja se, da je to in to ozemlje ob svojem času preplavljeno z njimi, sosedno ozemlje pa ne, kar je v zvezi s podnebnimi prilikami in s tem, ali živijo kje hrošči triletno ali štiriletne razvojne dobe. Zelo učinkuje tudi višina kakšnega ozemlja. V splošnem jih nad višino 400 m ni dobiti, podnebne prilike pa jim v ugodnih primerih omogočajo življenje tudi v višini do 1000 m.

Z vprašanjem uničevanja majskih hroščev se znanost bavi že dolgo, a pravega napredka tu ni. Uničevanje s strupenimi snovmi, ki so tako koristne proti drugim škodljivcem, nima posebnega uspeha, ker so hrošči nasproti strupom zelo odporni. Še najbolj je, kakor piše strokovnjak dr. Zweigelt, da se v času, ko se pričnejo dvigati iz zemlje, v ogroženih krajih (a v vseh, sicer je ves trud zaman) organizirajo morebiti pod vodstvom učiteljev pravi lovski pogoni šolske mladine na hrošče, in sicer zjutraj. Posebno skrb je posvetiti gozdnim robom in posamezno stoječim drevesom. Deca se razdeli v skupine do osem otrok in vsaka skupina se loti posebnega drevesa. Vodja skupine trese z okavljeno in v blago ovito palico veje drevesa, tako da padajo hrošči na rjuhe, ki so razprostrte pod drevesom. Ostali člani skupine zbirajo hrošče v primerne posode. Zweigelt priporoča tudi razpis nagrad za lov na hrošče, in sicer predlaga okroglo 10 Din za kilogram (to je za kakšnih 900 hroščev).

Kaj pa z nabranimi hrošči? Uporabiti se dajo, potem ko smo jih pomorili (običajno z žveplanim ogljikom) za krmo perutnini, svinjam in drugim živalim. Njih beljakovina ima večjo krmilno vrednost kakor na primer mesni prah. Paziti pa moramo, da jih domače živali ne dobe v prevelikih množinah, ker postane s tem njih meso slabo. Vrhu tega se tako pomorjeni hrošči zelo kmalu spridijo; v svojih telesih imajo čisto ličinke nekega črva, ki se razvije potem v črevu svinj. Vsekakor je bolje, da jih osušimo, odnosno prepečemo in v tej obliki dodajamo krmu v manjših množinah.

Najbolje pa je, da jih predelamo v dragoceno gnojilo, kar je zelo lahko. V izkopano jamo natresemo plast pomorjenih hroščev, nanjo vržemo nekaj apna, nato plast zemlje, potem plast hroščev in tako naprej. Ves kup skrbno pokrijemo z zemljo in skrbimo, da ostane brez vlage. Tako se hrošči kmalu razkrojijo v dragoceno gnojilo, ki povrne zemlji nekaj tistega, kar so ji prej požrli.

× **Kreugerjeva ljubica je umrla.** V zakotnem londonskem prenočišču je umrla te dni bivša ljubica švedskega velesleparja Kreugerja Alice Ormrodejeva, ki je sledila svojemu ljubčku v grob leto dni po njegovem samomoru. Umrla je v bedi kot pijanka. Zadnje čase se je preživljala z zbiranjem cunj, ki jih je prodajala starinarjem. V Stockholmu je imela svojčas krasno vilo in svojega ljubčka je spremljala na potovanjih kot zakonska žena, kakor je bilo zapisano povsod, kjer sta se v hotelu ustavila. Kreuger ni hotel, da bi ljudje mislili, da vodi s seboj ljubico. Alice Ormrodejeva se je morala kot Kreugerjeva ljubica umakniti Ingeborgi Eberthovi, ki je ostala Kreugerjeva ljubica do njegove smrti. Ormrodejeva je imela prvotno v Stockholmu maserski salon, ki ga je bila ustanovila z denarjem nekega Angleža. Eberthova je bila pa učiteljica telovadbe, preden se je seznanila s Kreugerjem. Svojo tekmovalko je kaj lahko izpodrinila, ker je bila mlajša, bolj izobražena in bolje vzgojena. Ormrodejeva je nastopala potem v gledališču, toda kmalu se je postarala in začela hirati. Zadnja leta svojega burnega življenja je preživela v londonskem predmestju, kjer je tudi umrla. Eberthova je pa napisala spomine iz svojega življenja s Kreugerjem in jih zelo dobro prodala.

× **Naval nemških beračev na Švico.** Švicarska mesta ob nemški meji so že več mesecev preplavljena s poklicnimi berači. Dolgo časa so oblastva potrebovala, da so ugotovila, da gre za veliko beraško organizacijo, ki ima svoje vodstvo v Nemčiji. Posebno velik naval nemških beračev je bil na okolico Curiha. Naposled so švicarska oblastva dognala, da je napotila dobrodelnost velikih in bogatih švicarskih mest nekatere iznajdljive berače na Württemberškem in Bavarskem, da so organizirali beračenje v največjem obsegu. Nekateri obmejni gostilničarji so sprejeli berače pod streho, potem so pa postali poglavarji beraških tolpi in izpremenili so svoje krčme v penzionate za bogate berače. Mnogi nemški gostilničarji ob švicarski meji so postali nekakšni bankirji, ki radi dajejo novim beračem denar za pot v Švico, ker dobro vedo, da jim bo denar z obilnimi obrestmi povrnjen. V nekaterih središčih nemških beračev v okolici Curiha so nastale borze, kjer berači trgujejo s podrobnimi seznanimi bogatih in radodarnih ljudi in kjer so označeni beračem nevarni činitelji, tako policijska oblastva, občinski funkcionarji in drugi. Vsak prijatelj ali sovražnik beračev je podrobno opisan, tako da ga lahko vsak berač takoj spozna. Berači imajo pa tudi svojo osrednjo organizacijo, vobuško in izvediteljsko službo in tovarne za izdelovanje razglednic in raznih predmetov, potrebnih za beračenje po hišah. Organizacija beračev je šla tako daleč, da najema celo avtobuse za skupne beraške pohode. Za vožnjo iz Nemčije v Švico in nazaj plača berač 8 frankov. V Švici namreč tujim beračem bivanje ni dovoljeno, pač pa smejo prekoračiti mejo in ostati na švicarskih tleh en dan. Beraška nadloga je postala v nemški Švici neznošna in oblastva so začela razmišljati, kako bi se je odkrižala. Najbrž bodo morali obmejni promet med obema državama za nekaj časa ustaviti in iz Nemčije bodo smeli ljudje v Švico le s posebnimi potnimi listi.

× **Milijoni za najplodnejšo mater.** Leta 1926. je umrl v Torontu kanadski milijarder Karel Miller, ki je zapustil vladi države Ontaria blizu dvajset milijonov z naročilom, naj dobi vse to bogastvo kot nagrado mati, ki spravi v državi Ontaria na svet v desetih letih po njegovi smrti največ otrok. Za prvi del milijonske zapuščine se poteguje zdaj v smislu milijarderjeve oporoke Italijanka Grazia Bagnotova, mati 21 otrok, ki se jih je šest izmed njih rodilo po Millerjevi smrti, a mati pričakuje v kratkem že 22 otroka. Edina tekmovalka plodne Italijanke je Henrika Brownova iz Kanade, ki ima sicer 27 otrok, a se jih je šest izmed njih rodilo po letu 1926., toda v nasprotju s svojo srečnejšo tekmovalko zdaj ni noseča. Vlada države Ontaria je poizkusila lani izposlovati od sodišča, da bi proglasila milijarderjevo oporoko za neveljavno in da bi njegove milijone dobilo domače vsehčlivišče. Ta poizkus je pa naletel na hud odpor javnosti, posebno med ženskim svetom, tako da je morala vlada popustiti. Bagnotova je prepričana, da spravi do leta 1936. ko poteče v oporoki določeni rok, na svet še štiri otroke in da bodo milijoni čudaškega bogatina prisojeni nji.

× **Izposojanje otrok za beračenje.** Često se pripeti, da je berač bogatejši od dobrotnika, ki mu daje miloščino. Med beraškimi zvijačami je zlasti priljubljena ona z izposojenimi otročički. Beračev in beračic, ki nosijo v naročju ali pa vodijo za roke razcapane otročaje, je vse polno ne samo pri nas, temveč tudi drugod po svetu. Ti ljudje greše prav tako na račun usmiljenja mimo-idočih kakor jako mnogi prostovoljni brezposelni na račun javne podpore. Neki londonski list opisuje delovanje poklicnih beračev s pomočjo izposojenih otrok. Če zasliši človek otožen klic: «Dajte vbogajme za mojega lačnega otroka», se gotovo usmili berača ali beračice in po možnosti obdaruje otročička v najboljši veri, da je res nedolžna žrtev bede. Ne ve pa, da gre za grdo izkoriščanje dobrodelnosti. V Londonu imajo ulico, znanó splošno kot ulico beračev. Tu si izposojajo poklicni berači za nekaj ur otroke, ki jih

potem vračajo s primerno odškodnino staršem. Ulica beračev je v neposredni bližini bogatega okraja, kjer vidiš otroke bogatih staršev, tako da je razlika še očitnejša. V tem okraju je mnogo posredovalnic, ki pod krinko trgovin izposojajo otroke. Vsako jutro prihaja v te posredovalnice mnogo beračev, zlasti pa beračic, ki najemajo otroke, da z njimi várajo dobre ljudi. Cene so točno določene, barantanje je izključeno. Čim manjši je otrok, tem več je treba plačati zanj. Otroke najemajo na ure ali pa za ves dan. Če najame berač otroka za ves dan, ga mora tudi prehraniti. Zvečer pa prihajajo starši po svoje otroke in dobe določeno odškodnino. Posredovalcem ostane povprečno čistih 20 odstotkov. V posredovalnicah imajo točno zabeležena imena otrok in njihovih roditeljev. Mati štirih otrok zasluzi z isposojanjem toliko, da lahko živi vsa družina in da še nekaj prihrani. Največ pa seveda zaslužijo berači sami. Če se postavi beračica z otrokom na ogel prometne ulice, naberači mnogo, posebno med prazniki. Ker se otroci že v zgodnji mladosti navajajo k beračenju, postanejo pozneje pravi umetniki in zaslužijo več kakor njihovi spremljevalci. Toda naberačeni denar morajo izročiti svojim najemnikom. Že štiriletni otroci znajo prav dobro igrati berače. Če zagleda šetalec razcapanega, objokanega otročička in zasliši njegovo obupno vzdihovanje, ne more mimo, da bi mu ne dal vsaj skromne miloščine. Nekateri otroci londonskega beraškega okraja imajo za seboj že zanimive romane. Pred štirimi leti so ukradli bogatemu londonskemu bankirju otroka. Oče je razpisal veliko nagrado za tistega, ki bi mu otroka vrnil, policija je napela vse sile, da bi ga izsledila, toda zaman. Tri leta so minila in naposled so starši opustili vsako nado, da bi še kdaj videli svojega otroka. Nekega dne je pa šla njegova mati po ulici, kjer jo je ustavila beračica in jo prosila miloščine za svojega otroka. Gospa je hotela baš stisniti otroku nekaj drobiža v ročico, ko je naenkrat opazila slabo začeljeno brazgotino na istem kraju, kjer jo je imel njen otrok. Po dolgem obotavljanju je beračica priznala, da otrok ni njen, temveč izposojen. Z bankirjevo ženo sta odšli v dotično posredovalnico, kjer se je naposled izkazalo, da je prava otrokova mati bankirjeva žena.

× **Oče je sežgal svojega otroka.** V Unter-Edelstaudenu v Avstriji je zakrivil neznan postopač te dni zločin nad 16letno slaboumno Barbaro Bauerjevo. Deklica je povedala, da ji je postopač na podstrešju storil silo. Obenem je zgorelo v hiši poldrugo leto staro dete njene tudi slaboumne sestre. Oblastva so uvedla preiskavo in na dan so prišle strašne podrobnosti. Zdravniški pregled otroškega trupeca je namreč dognal, da je bilo dete sežgano. Zasliševanje Barbare Bauerjeve je pa pokazalo, da si je deklica napad izmislila. V času, ko je postal otročiček žrtev dozdevne nesreče, je bil v hiši njegov oče, premožen kmečki sin Franc Gregor, ki je po aretaciji priznal, da je zvezal svojemu otročičku roke in noge, ga postavil h kupu drv pri peči, polil s petrolejem, položil nedolžno žrtev na grmado in jo zažgal. Slaboumna Barbara je hotela otročička svoje sestre iztrgati plamenom in je dobila hude opekline na glavi. Ker je otročiček na goreči grmadi obupno klical, je zverinski oče odvedel deklico na podstrešje in jo držal tam tako dolgo, da je nesrečni otročiček utihnil. Morilec je priznal, da je grozil s sežigom tudi Barbari, če bi ga izdala. Strašen zločin je razburil vse tamošnje prebivalstvo.

× **Poklicne klepetulje.** Na Kitajskem se dá vse kupiti, žalost in veselje, solze in smeh, a da se nasiti velika radovednost mnogih kitajskih žen, imajo po nekaterih krajih tudi poklicne klepetulje. Tam je to plačan poklic, ne pa samo zabava kakor pri nas. Klepetulje sicer ne spadajo v boljšo družbo, zato pa zaslužijo tem več denarja in imajo v tem pogledu gotovo veliko prednost pred navadnimi klepetuljami iz višjih družabnih slojev. Poklicne klepetulje skrbno zbirajo zanimive novice v boljši družbi in prihajajo z njimi v hiše bogatih kitajskih žen. Javijo se z močnim

VSE brivske potreščine iz svetovnoznanege jekla dobite, kakor sledi, pri Trgovskem domu Stermecki. Brivski aparati 16, 22, 34 Din, britve 27, 38, 50 Din, lasostrižniki 40, 44, 78 Din, škarje 15, 18, 23 Din, čopiči, mila in vse druge potreščine po izredno nizkih cenah.

Trgovski dom

Stermecki
Celje št. 97

Zahtevajte veliki brezplačni ilustrirani cenik z več tisoč slikami. Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.

trkanjem in čakajo, ali bodo sprejete. Sprejemajo jih navadno enkrat v tednu ali v mesecu. V nekaterih imenitnih hišah imajo klepetulje že kar vnaprej naročene in plačane. Čim več poklicna klepetulja ve, tem več zahteva za prenašanje novic. Klepetulja skrbno čuva svoje skrivnosti, ki pomenijo zanj denar. Začetnica se dobi zelo poceni, toda njene novice so že iz druge ali tretje roke in torej niso več tako važne kakor iz prve roke. V primerni razdalji sedé poklicne klepetulje od svojih odličnih odjemalk in pripovedujejo dogodke iz zasebnega življenja mož in žena iz boljše družbe. Nihče ne ve, odkor črpajo klepetulje svoje vesti, čudno je pa, da je vse, kar pripovedujejo, točno.

× **Mati je utopila svojo hčerko.** V rodbini inženjerja Škodovih zavodov Jaroslava Otaha v Plzni se je odigrala pretresljiva žaloigra. Inženjerjeva žena 23letna Ana je napolnila po moževem odhodu kad v kopalnici s toplo vodo, kamor je potisnila svojo dve in pol leta staro hčerko Vilmo in ji zamašila z robcem usta, potem jo je pa držala tako dolgo z glavo pod vodo, da se je zadušila. Mrtvo hčerko je pustila v vodi, se slekla in zlezla tudi sama v kad, da bi se utopila. Kmalu se je pa premislila, se vrnila v kuhinjo in si s kuhinjskim nožem prerežala žile na vratu in v zapestju. Ta čas se je vrnila služkinja, ki ji je Otahalova povedala, da je hčerko utopila in jo pozvala, naj odide zdoma. Prestrašena služkinja je hitela po inženjerja, ki je poklical zdravnika. V odsotnosti služkinje je inženjerjeva žena odprla v kuhinji plinovod, si vtaknila cevko v usta in se holeta zastrupiti. Samomor bi se ji bil tudi posrečil, da ni prišel prežgodaj mož z zdravnikom. Hčerka je bila seveda že mrtva. Zdravnik je ugotovil, da jo je mati utopila v duševni zmedenosti. Nesrečno ženo so prepeljali na opazovalnico. Policijskim organom je pa izjavila, da je hotela s hčerko vred umreti, češ, da ima raka v želodcu in da se je bala, da bi dobil otročiček mačeho.

× **Leteči avtomobil.** Inženjer Oskar Aszboth je kazal ob koncu lanskega leta v okolici Budimpešte nov izum, ki ga je krstil «aeroavto». Opremil je avtomobil z letalskim vijakom in zaklopnimi krili. Če razvije ta avtomobil največjo brzino, se lahko loči od tal in zmaguje nižje pro-

metne ovire, skoči čez grmovje, plot, zapornice in slično. Pri poizkušnji pa se je zgodila nesreča z bencinskim tankom. Kovinski drobeci so usmrtili dva moža. Državni pravdnik je obtožil Aszbotha slučajnega umora. Sodniki so pokazali izredno strogost: Izumitelj je dobil dve leti ječe in ne sme biti v teku petih let nastavljen v državni službi. Orožniki so ga odvedli iz dvorane naravnost v zapor. Občinstvo, ki je napolnilo dvorano, je hrupno protestiralo in je moral predsednik sodnega dvora z oboroženo silo izprazniti razpravno dvorano.

× Tri misijonarke v ujetništvu pri kitajskih roparjih. V Anglijo so se nedavno vrnile po osemmesečnem ujetništvu pri kitajskih roparjih starejše ženske, sestri Elva in Francesca French in Mildred Cable, ki so bile 30 let angleške misijonarke na Kitajskem. Oznanjale so evangelij po vaseh Tibeta, Mongolije in Turkeстана. Najstarejša med njimi, Cableva, je šibke postave in ima že sive lase, tako da bi nihče ne verjel, da je prepotovala s svojimi spremljevalkami na velblodih štirikrat puščavo Gobi. Ker so bile vse tri oblečene kakor domače ženske in ker govore tudi gladko jezik domačinov, so prišle tudi tja, kamor še ni stopil noben belokožec. V severno-zapadni Kitajski jih je napadel in ujel poglavar razbojnikov Ma-Čong-Sing. Odvlekli so jih v oazo puščave. O svojih doživetjih med ujetništvom misijonarke ne govore mnogo. O roparskem poglavarju trdijo, da ni hudoben, a da so zato mnogo slabši njegovi pajdaši. Življenje v ujetništvu sicer ni bilo prijetno, vendar so pa vse križe in težave potrpežljivo prenašale, dokler niso pobegnile. Same brez orožja so krenile peš skozi Turkestan proti Sibiriji, kjer so srečno dosegle železniško zvezo. Ves čas jih je spremljalo gluhonemo mongolsko dekle, ki so ga bile pred petimi leti rešile. Z njimi je prispela sirota v Anglijo. Misijonarke ostanejo nekaj časa v Angliji, potem se pa hočejo vrniti tja, kjer so toliko pretrpele.

Listnica uredništva

La Combelle. Vse preveč osebno! Ne takih reči v list!

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Avtomobilski začetnik.

Miha, ki je pravkar kupil drag avtomobil, bi tudi svojega prijatelja Gašperja rad pridobil za nakup takega vozila. Pa ga povabi na poizkusni izlet. Vozita se in vozita.

Miha: «Kako ti ugaja voz?»

Gašper: «Sijajno. Samo predrag je zame.»

Miha: «Bo že cenejši.»

Kmalu sta vozila 80 km na uro.

Takoj nato 90, 120 km. Gašperju postaja čudno pri srcu. Tudi Miha je že ves bled.

Miha: «Ali boš kupil?»

Gašper: «Seveda bom, samo ustavi že enkrat!»

Miha: «Ah, saj ti ga dam zastoj, samo če bi ga znal ustaviti.»

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlaže vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezujemo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mezdlo za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka, pišite zaupno po brezplačni navodila tvorilci: Domača pletarska industrija Josip Tomažič, Maribor, Krekova ulica št. 16.

MALI OGLASI

Advokat Bučar Josip

naznanja, da je prevzel pisarno pokojnega gospoda dr. Furlana Antona, odvetnika v Novem mestu, Ljubljanska cesta št. 15. 111

V najem se dá kovačnica

z orodjem in stanovanjem v sredini trga na Gorenskem, I. Kralj, železniki. 117

Čebelarji, ne zamudite!

Satnice, garantirane, Vam nudi po izredni ceni, dokler je zaloga, Fr. Stupica, železnina v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 1. 110

Šivalni stroj,

pogrezljiv, malo rabljen, krojaški, proda po nizki ceni Gomol, Ljubljana, Gradaška ulica št. 8. 109

Posojilnica

išče delavne obiskovalce privatnih strank. — Poudbe z znamkami za odgovor je poslati na naslov: Mobilna zadruga, Ljubljana, p. p. 307. 112

Brezobrestna posojila

za nakup premičnin in nepremičnin, doto, razdolžitve itd. dajo proti poroštvu, zaznambi ali vknjižbi: «Kreditne zadruge», Ljubljana, p. p. 307. Sprejemajo se zastopniki.

Brezoklepalnik «Stubaiers»

tisočkrat preizkušen! Popis pošlje zastoj Friderik Kratz, Stražišče pri Kranju. 68

Kakor vedno, sem tudi sedaj pripravljen pomagati svojim prijateljem kmetovalcem, in sicer tako, da prodajam

poljedelske stroje

na hranilnične knjižice. Cene najnižje. Fr. Stupica, železnina in zaloga poljedelskih strojev, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1.

Vaterine izkušnje.

Vera (nevesta): «Mamica, kako dolgo trajajo medeni tedni?»

Mati: «Dokler ne rečeš možu, da potrebuješ denar...»

Pravi vzrok.

A: «Kaj, že šest tednov nisi izpregovoril s svojo ženo?»

B: «Dà, prijatelj, jaz namreč nikomur ne posegam v besedo...»

V restavraciji.

Natakar: «Kaj želite za večerjo, gospod?»
Gost: «Dajte mi pečenko, samo da bo velika, kajti mene vsaka malenkost strašno razburi.»

Zakaj jih ima rad.

Jaka: «Ali imaš otroke svojega brata rad?»

Miha: «Da, toda samo, če kriče.»

Jaka: «To je pa res čudno. Zakaj jih imaš rad samo, če kriče?»

Miha: «Ker jih lahko zapodim iz sobe.»

Pri zdravniku.

Zdravnik: «Pravim vam, gospod, da je najvažnejše dijeta.»

Bolnik: «To tudi sam vem, gospod doktor, saj sem poslanec.»

Ubogljiv oče.

Oče: «Povejte mi, otroci, kdo je bil v preteklem letu najbolj priden in najbolj ubogljiv in kdo je vse naredil, kar je hotela mama?»

Najmlajši dečko: «To si bil ti, atek!»

Pri izpihu.

Profesor: «Torej, gospod kandidat, ali mi lahko kaj poveste o nalogah «lepiča?»

Študent: «Seveda... Vedel sem to, gospod profesor, toda v tem trenutku sem pozabil.»

Profesor: «To pa je res velika škoda, zakaj vi ste bili edini človek na tem svetu, ki je o tem nekaj vedel, a je, žal, pozabil.»

ZAHVALA

Stavbni hranilnici in posojilnici «Moj Dom» v Ljubljani, Tyrševa cesta št. 31/I, se iskreno zahvaljujem za izplačano mi brezobrestno posojilo v znesku 25.000 dinarjev, ki sem ga pričakal v štirih mesecih. Posojilo sem rabil za zidavo novega hleva.

V Ljubljani, dne 12. aprila 1933.

Franc Zajc, Šmartno ob Savi št. 19.

Propagandni razpis nagrad.

Da razširimo «NOVI TEDNIK» med vse sloje, prejme vsak naročnik, ki je plačal polletno naročnino Din 38—, ako reši pravilno tri sledeče uganke, 115

Din 100— v gotovini.

B — — — — d mesto v Jugoslaviji

S — — a reka v Jugoslaviji

B — — — — n mesto v Evropi.

Nagrade se bodo izplačale vsakomur, kdor izpolni vse pogoje in ne bo nobenega zrebanja. Rešitve je poslati do 30. aprila t. l. Novi naročniki morajo z rešitvijo poslati Din 38— za polletno naročnino. Rešitve in denar naj se pošljejo na

„NOVI TEDNIK“

Uprava: Ljubljana, Krekov trg 31-II, oddelek C.
Poštnohranilnični račun 13.586.

Bolni živci

Kolikor je dni v letu, toliko trpljenja mora pretrpeti nervozen človek; kajti slabi, izčrpani živci grene življenje in povzročajo mnogo trpljenja. Bolečine, zbadanja, trganja, omotica, tesnoba, enostranski ali totalni glavobol, šumenje v ušesih, migljanje pred očmi, ovirana prebava, nespečnost, izostali pot, trganje v mišicah, nesposobnost za delo in drugi pojavi so posledica izčrpanih, bolnih živcev.

KAKO SE IZNEBIMO TEGA ZLA?

Moja nedavno izšla razprava opisuje metodo, ki je postala za človeštvo vir blagodat. Funkcija telesa se pospeši, mozek v hrbtnici in mozek drugod postaneta odporna, mišice in udli se okrepe, a moč in volja do življenja porasteta.

V BORBİ ZA ZDRAVE ŽIVCE

se je obnesla ta metoda posebno dobro, ona oživlja in prebujta, ohranja mladost in svežost. Treba je, da se sami prepričate o istinitosti mojih navodil, ker pošljem vsakomur, ki mi piše.

POPOLNOMA BREZPLAČNO IN FRANKO

knjigo zdravnika z mnogostranskimi in dolgoletnimi izkušnjami, ki se je sam boril zoper te bolezni. Pošljite mi svoj točni naslov in jaz vam obljubljam, da takoj pošljem razpravo

POVSEM BREZPLAČNO.

Poštno zbiralno mesto: Ernst Paster-nack, Berlin, Michaelkirchplatz 13. — Abt 88.